

Stichting Pieterskerk Leiden
de heer S. Lagendaal
Kloksteeg 16
2311 SL LEIDEN

Jaarrekening 2024

Stichting Pieterskerk Leiden
de heer S. Lagendaal
Kloksteeg 16
2311 SL LEIDEN

Jaarrekening 2024

INHOUDSOPGAVE	Pagina
1. Resultaten en vergelijkingen	
1.1 Algemeen	3
1.2 Resultaatvergelijking	4
1.3 Begrotingsoverzicht	8
1.4 Financiële positie	9
2. Jaarverslag	
2.1 Jaarverslag 2024	11
3. Jaarrekening	
3.1 Balans per 31 december 2024	31
3.2 Staat van baten en lasten over 2024	33
3.3 Kasstroomoverzicht over 2024	34
3.4 Toelichting op de jaarrekening	35
3.5 Toelichting op de balans	39
3.6 Toelichting op de staat van baten en lasten	44
4. Overige gegevens	
4.1 Controleverklaring	48
5. Bijlagen	
5.1 Jaaropstelling omzetbelasting	53
5.2 Bijlage 1 - Begroting 2025	54
5.3 Bijlage 2 - Wet Normering Topinkomens	55

1. RESULTATEN EN VERGELIJKINGEN

1.1 Algemeen

Oprichting

Blijkens de akte d.d. 18 juni 1974 werd de stichting Stichting Pieterskerk Leiden per genoemde datum opgericht.

De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 41165061.

Doelstelling

De doelstelling van Stichting Pieterskerk Leiden wordt in artikel 2 van de statuten als volgt omschreven:

De stichting heeft ten doel het verkrijgen van de eigendom van de in Leiden aan het Pieterserkerkhof staande kerk cum annexen, algemeen bekend als de "Pieterskerk", het in goede staat brengen en houden van die kerk, teniende deze zowel in het algemeen als in het plaatselijk belang als kerkgebouw en als cultuur-historisch monument te doen voortbestaan, om dat gebouw en daarbij behorende woningen te exploiteren en al hetgeen met een en ander in verband staat, in de meest uitgebreide zin des woords.

Bestuur

De directie wordt gevoerd door:

t/m 30 september 2024 - mevrouw G.A.C.M. Hurkmans

v.a. 1 oktober 2024 - de heer S. Lagendaal

Raad van Toezicht ultimo boekjaar

Mw. Mr. H. van Baalen - voorzitter

Mw. M. de Vet

Mw. J. van der Leun

Mw. S. Naldini

Dhr. M. Verburg

Dhr. D. Freriks

1.2 Resultaatvergelijking

Ter analyse van het resultaat van de stichting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de staat van baten en lasten.

	2024		2023	
	€	%	€	%
Baten	2.775.586	100,0%	2.034.208	100,0%
Activiteitenlasten	1.279.852	46,1%	1.229.545	60,4%
Bruto exploitatieresultaat	1.495.734	53,9%	804.663	39,6%
Lonen en salarissen	661.282	23,8%	571.665	28,1%
Sociale lasten	78.657	2,8%	69.443	3,4%
Pensioenlasten	44.973	1,6%	42.361	2,1%
Afschrijvingen materiële vaste activa	21.402	0,8%	12.442	0,6%
Overige personeelskosten	20.245	0,7%	27.737	1,4%
Huisvestingskosten	844.344	30,4%	123.794	6,1%
Exploitatie- en machinekosten	3.526	0,1%	3.587	0,2%
Verkoopkosten	38.727	1,4%	54.862	2,7%
Kantoorkosten	79.707	2,9%	93.546	4,6%
Algemene kosten	45.316	1,6%	37.762	1,9%
Beheerslasten	1.838.179	66,1%	1.037.199	51,1%
Exploitatieresultaat	-342.445	-12,2%	-232.536	-11,5%
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.328	0,7%	-	0,0%
Rentelasten en soortgelijke kosten	-14.882	-0,5%	-7.904	-0,4%
Som der financiële baten en lasten	5.446	0,2%	-7.904	-0,4%
Resultaat uit gewone exploitatie	-336.999	-12,0%	-240.440	-11,9%
Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	8,7%	-	0,0%
	240.441	8,7%	-	0,0%
Resultaat	-96.558	-3,3%	-240.440	-11,9%

1.2 Resultaatvergelijking

Het resultaat 2024 is ten opzichte van 2023 gestegen met € 143.882. De ontwikkeling van het resultaat 2024 ten opzichte van 2023 kan als volgt worden weergegeven:

	€	€
Het resultaat is gunstig beïnvloed door:		
<i>Stijging van:</i>		
Baten	741.378	
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.328	
Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	
<i>Daling van:</i>		
Overige personeelskosten	7.492	
Exploitatie- en machinekosten	61	
Verkoopkosten	16.135	
Kantoorkosten	13.839	
		1.039.674
Het resultaat is ongunstig beïnvloed door:		
<i>Stijging van:</i>		
Activiteitenlasten	50.307	
Lonen en salarissen	89.617	
Sociale lasten	9.214	
Pensioenlasten	2.612	
Afschrijvingen materiële vaste activa	8.960	
Huisvestingskosten	720.550	
Algemene kosten	7.554	
Rentelasten en soortgelijke kosten	6.978	
		895.792
Stijging resultaat		143.882

1.2 Resultaatvergelijking

Ter analyse van het resultaat van de stichting ten opzichte van de begroting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de staat van baten en lasten.

	2024		Begroting 2024	
	€	%	€	%
Baten	2.775.586	100,0%	2.161.420	100,0%
Activiteitenlasten	1.279.852	46,1%	1.356.420	62,8%
Bruto exploitatieresultaat	1.495.734	53,9%	805.000	37,2%
Lonen en salarissen	661.282	23,8%	645.385	29,9%
Sociale lasten	78.657	2,8%	78.840	3,7%
Pensioenlasten	44.973	1,6%	59.792	2,8%
Afschrijvingen materiële vaste activa	21.402	0,8%	30.000	1,4%
Overige personeelskosten	20.245	0,7%	20.483	1,0%
Huisvestingskosten	844.344	30,4%	140.000	6,5%
Exploitatie- en machinekosten	3.526	0,1%	3.000	0,1%
Verkoopkosten	38.727	1,4%	42.022	1,9%
Kantoorkosten	79.707	2,9%	73.677	3,4%
Algemene kosten	45.316	1,6%	59.192	2,7%
Beheerslasten	1.838.179	66,1%	1.152.391	53,4%
Exploitatieresultaat	-342.445	-12,2%	-347.391	-16,2%
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.328	0,7%	-	0,0%
Rentelasten en soortgelijke kosten	-14.882	-0,5%	-4.400	-0,2%
Som der financiële baten en lasten	5.446	0,2%	-4.400	-0,2%
Resultaat uit gewone exploitatie	-336.999	-12,0%	-351.791	-16,4%
Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	8,7%	-	0,0%
	240.441	8,7%	-	0,0%
Resultaat	-96.558	-3,3%	-351.791	-16,4%

1.2 Resultaatvergelijking

Het resultaat 2024 is ten opzichte van de begroting gestegen met € 255.233. De ontwikkeling van het resultaat 2024 ten opzichte van de begroting kan als volgt worden weergegeven:

	€	€
Het resultaat is gunstig beïnvloed door:		
<i>Stijging van:</i>		
Baten	614.166	
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.328	
Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	
<i>Daling van:</i>		
Activiteitenlasten	76.568	
Sociale lasten	183	
Pensioenlasten	14.819	
Afschrijvingen materiële vaste activa	8.598	
Overige personeelskosten	238	
Verkoopkosten	3.295	
Algemene kosten	13.876	
		992.512
Het resultaat is ongunstig beïnvloed door:		
<i>Stijging van:</i>		
Lonen en salarissen	15.897	
Huisvestingskosten	704.344	
Exploitatie- en machinekosten	526	
Kantoorkosten	6.030	
Rentelasten en soortgelijke kosten	10.482	
		737.279
Stijging resultaat		255.233

1.3 Begrotingsoverzicht

Ter analyse van het resultaat van de stichting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de staat van baten en lasten.

	2024	Begroting 2024	2023	Begroting 2023
	€	€	€	€
Baten	2.775.586	2.161.420	2.034.208	1.560.679
Activiteitenlasten	1.279.852	1.356.420	1.229.545	931.824
Bruto exploitatieresultaat	1.495.734	805.000	804.663	628.855
Lonen en salarissen	661.282	645.385	571.665	516.105
Sociale lasten	78.657	78.840	69.443	63.606
Pensioenlasten	44.973	59.792	42.361	40.006
Afschrijvingen materiële vaste activa	21.402	30.000	12.442	30.000
Overige personeelskosten	20.245	20.483	27.737	16.856
Huisvestingskosten	844.344	140.000	123.794	138.000
Exploitatie- en machinekosten	3.526	3.000	3.587	2.753
Verkoopkosten	38.727	42.022	54.862	50.214
Kantoorkosten	79.707	73.677	93.546	82.010
Algemene kosten	45.316	59.192	37.762	58.805
Beheerslasten	1.838.179	1.152.391	1.037.199	998.355
Exploitatieresultaat	-342.445	-347.391	-232.536	-369.500
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.328	-	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-14.882	-4.400	-7.904	-4.000
Som der financiële baten en lasten	5.446	-4.400	-7.904	-4.000
Resultaat uit gewone exploitatie	-336.999	-351.791	-240.440	-373.500
Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	-	-	-
	240.441	-	-	-
Resultaat	-96.558	-351.791	-240.440	-373.500

1.4 Financiële positie

Ter analyse van de financiële positie van de stichting verstrekken wij u de onderstaande opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balans.

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
Op korte termijn beschikbaar:				
Vorraden	14.183		15.166	
Vorderingen	1.153.952		570.604	
Liquide middelen	1.081.728		1.183.016	
Liquiditeitssaldo		2.249.863		1.768.786
Af: kortlopende schulden		471.709		550.974
Werkkapitaal		1.778.154		1.217.812
Vastgelegd op lange termijn:				
Materiële vaste activa	119.220		140.622	
		119.220		140.622
Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen		1.897.374		1.358.434
Deze financiering vond plaats met:				
Eigen vermogen		-143.189		-46.630
Voorzieningen		1.201.943		536.500
Langlopende schulden		838.620		868.564
		1.897.374		1.358.434

Blijkens deze opstelling is het werkkapitaal per 31 december 2024 ten opzichte van 31 december 2023 gestegen met € 560.342.

2. JAARVERSLAG

**PIETERS
KERK
LEIDEN**
since ■ 1121

Jaarverslag 2024

Jaarverslag 2024

1. Organisatie

1.1. Missie & visie

De statutaire doelstelling van de Stichting Pieterskerk Leiden als eigenaar van het monument is:

... om de Pieterskerk in goede staat te brengen en te houden en zodoende, in het algemeen en het plaatselijk belang, het cultuurhistorisch monument te laten voortbestaan.

De missie en visie van de Pieterskerk Leiden luiden:

De Stichting Pieterskerk Leiden garandeert het voortbestaan van het monument als ontmoetingsplaats tussen verleden & toekomst, door mensen te verbinden & te inspireren.

De Stichting Pieterskerk Leiden conserveert, restaureert, onderzoekt, publiceert, produceert, inspireert en verwelkomt. Dit alles op een duurzame wijze en met een maatschappelijk verantwoord exploitatie. De Pieterskerk Leiden is een plek in de stad waar je naartoe gaat om te ontmoeten, verhalen te ontdekken en te ontspannen, waar je onderdeel bent van het brede sociale leven van de stad.

1.2 Bestuurlijke organisatie

De Stichting Pieterskerk Leiden kent sinds 2012 een Raad van Toezicht-model. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en het gevoerde beleid, waarbij het de directie met advies terzijde staat. De Stichting Pieterskerk Leiden hanteert een directiereglement; dit reglement is in 2012 vastgesteld door de Raad van Toezicht. Op 31 december 2024 bestond het bestuur van de Stichting Pieterskerk Leiden uit een directeur-bestuurder:

mevrouw G.A.C.M. Hurkmans MSc (1959)

Sinds 2010 in dienst van de Stichting Pieterskerk Leiden.

Hoofdfunctie: directeur-bestuurder Stichting Pieterskerk Leiden

Nevenfuncties:

* Eigenaar Art Result Consultancy

Frieke Hurkmans heeft per 31 juli 2024 haar taken neergelegd en is per 1 oktober 2024 uit dienst getreden bij de Stichting Pieterskerk Leiden. Vanaf 1 augustus 2024 werd decharge verleend. Per oktober 2024 werd de nieuwe directeur-bestuurder aangesteld voor de Stichting Pieterskerk Leiden.

De heer S. Lagendaal (1977)

Sinds 1 oktober 2024 in dienst van de Stichting Pieterskerk Leiden

Hoofdfunctie: directeur-bestuurder Stichting Pieterskerk Leiden

Nevenfuncties:

Voorzitter Speelvereniging De Glasblazers te Haarlem

Bestuurslid Stichting Leiden American Pilgrim Museum te Leiden

1.3 Beloning

De Wet Normering Topinkomens (WNT) is niet van toepassing op de Stichting Pieterskerk Leiden. De beloning van de directeur-bestuurder ligt ver onder het maximum van de WNT. Zie bijlage 2.

1.4 Gestaag op koers...in transitie

Het bedrijfsplan 2023-2025 draagt de titel '*Moedig Voorwaarts! Maar waarheen?*'. Het is niet moeilijk om moedig te zijn in goede tijden, maar als het spannend wordt krijgt moed lading. Corona is endemisch geworden, maar de pandemie laat diepe sporen na. De oorlog in Oekraïne heeft als direct gevolg dat de energieprijzen enorm stegen en in het kielzog daarvan bereikte de inflatie een historisch hoogtepunt om in 2024 weer enigszins te normaliseren. De afgelopen veertien jaar is de Pieterskerk Leiden dusdanig geprofessionaliseerd, dat er uiteindelijk een oplossing gevonden gaat worden. De tekorten van 2024 kunnen opgevangen worden door een bijdrage van de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden.

Het publiek van de Matthäus Passion en het Weihnachts-Oratorium zijn in hogere aantallen dan ooit tevoren gekomen. De zakelijke markt hersteld zich geleidelijk ook dat bemerken we in de gestaag toenemende offerteaanvragen en nieuwe potentiële partners waarmee de Pieterskerk in gesprek is. Echter zijn we nog niet op het niveau van 2019 wat betreft opdrachtgeverschap vanuit de zakelijke markt.

1.5 Personeelsbeleid

De personele organisatie van de Stichting Pieterskerk Leiden draagt zowel zorg voor het onderhoud en beheer van het monument, als voor de uitvoer van alle (commerciële) activiteiten. De Stichting Pieterskerk Leiden werkt met een klein team in vaste dienst, bestaande uit voornamelijk jonge professionals. Daarnaast wordt samengewerkt met externe partners, freelancers en oproepkrachten. Voor de invulling van de flexibele schil wordt gedeeltelijk gebruikgemaakt van payroll en gedeeltelijk wordt er gedetacheerd via vaste partners.

In 2024 werden in het vaste team drie nieuwe medewerkers ingewerkt, twee medewerkers met sales-taken en de nieuwe directeur-bestuurder. Tot halverwege 2024 waren er zeer moeilijk dutymanagers te vinden, waardoor vaste medewerkers deze diensten nog steeds voor hun rekening namen. Vanaf oktober is er een nieuwe koers ingezet om dutymanagers te werven en vast te houden. Tevens is er een kleine pool dutymanagers gevormd welke via een payroll constructie worden ingehuurd bij grote en complexe evenementen.

In november 2024 startte het eerste deel van de tweede masterclasses op zoek naar jong orgel talent voor de positie van *junior organist-in-residence*. Drie internationale organisten uit Nieuw-Zeeland, Polen en Nederland werden geselecteerd voor deze masterclasses. Begin april 2025 wordt tijdens het tweede deel van deze masterclasses de freelance positie van *junior organist-in-residence* toegekend aan de kandidaat voor een periode van maximaal twee jaar.

1.4.1 Vaste partners

Er wordt samengewerkt met (lokale) vaste partners. Het gaat daarbij o.a. om administratieve werkzaamheden en de inhuur van schoonmaak, beveiliging, podiumbouw, tribunebouw, eventinrichting en catering.

Sinds 2013 is de administratie van de Stichting Pieterskerk Leiden uitbesteed. Vanaf eind 2014 worden de administratieve werkzaamheden uitgevoerd door 'APEK administraties'. In 2022 is APEK administraties overgegaan in APEK administraties B.V., onderdeel van de Bunnig Groep. Eimert van der Vliet blijft tot 2027 als accountmanager verbonden aan de Pieterskerk Leiden. Alle diensten worden ook in deze constructie tegen een fixed-fee aangeboden.

De accountantscontrole wordt voor 2024 uitgevoerd door *Audit to Be*, onderdeel van *Stolp+KAB Adviseurs en Accountants*. In de administratieve organisatie zijn de financiële procedures in vergaande mate gedigitaliseerd en geautomatiseerd.

1.4.2 Vrijwilligers

De vrijwilligers zijn vanaf het begin van de oprichting van de Stichting Pieterskerk Leiden het fundament van de organisatie. De inzet van de vrijwilligers is een stabiele factor binnen de Pieterskerk Leiden. Van Raad van Toezicht, het bestuur van de Vrienden, tot de burens die de tuin bijhouden, de orgeltrappers, de rondleiders of de vrijwilligers van het café en de catering: iedereen deelt kennis en zet zich met enorm enthousiasme in. De functie van vrijwilligerscoördinator wordt op dit moment uitgevoerd door hoofd erfgoed en bedrijfsvoering. Jaarlijks worden drie tot vier bijeenkomsten georganiseerd waar vrijwilligers, oproepkrachten en freelancers welkom zijn. De band met de vrijwilligers en de organisatie is sterk en open. In tegenstelling tot andere non-profit organisaties groeit het vrijwilligersbestand bij de Pieterskerk Leiden gestaag dankzij onze zeer bekwame vrijwilligers coördinator

1.5 Arbo-beleid

De Stichting Pieterskerk Leiden is verbonden aan ArboNed. Sinds 2018 is de functie van vertrouwenspersoon ook bij de ArboNed geborgd.

In 2020 heeft een uitvoerige actualisatie van de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RIE) plaatsgevonden. Deze is gecontroleerd door een gecertificeerde arbeidshygiënist van *Zorg voor de Zaak*. Aan de hand daarvan is het plan van aanpak - waar nodig - aangepast om risico's en knelpunten effectief te kunnen beheersen en/of oplossen. Alle actiepunten uit de rapportage zijn verwerkt in het Plan van Aanpak (PVA) voor de RIE. Dit PVA is een 'levend' document dat gedurende ieder kalenderjaar wordt geactualiseerd. De rapportage van de RIE en het PVA zijn tijdens de vergaderingen in maart en november 2024 gepresenteerd aan de Raad van Toezicht. Het ziekteverzuimpercentage in 2024 bij de vaste medewerkers van de Pieterskerk was 3,75%.

In het jaarverslag van ArboNed voor de Stichting Pieterskerk Leiden is te lezen dat er in 2024 geen gebruik gemaakt is van de inzet van de vertrouwenspersoon via ArboNed.

De Stichting Pieterskerk Leiden volgt m.b.t. de salarissen van het kantoorpersoneel, voor zover mogelijk, de Cao Gemeenten. Op termijn kan de Stichting Pieterskerk Leiden overwegen zich aan te sluiten bij een verwante cao, bijvoorbeeld de Museum CAO Om de kwaliteit van de medewerkers verbonden aan de Stichting Pieterskerk Leiden te waarborgen worden cursussen en/of trainingen gevolgd. In 2024 bleef dit beperkt tot:

- BHV training sales, bedrijfsleider, backoffice, conservator, cafémedewerkers, dutymanagers & stagehands
- Sociale Hygiëne cafémedewerkers & kantoormedewerkers
- Sociale veiligheid cafémedewerkers en vrijwilligers coördinator
- Code Fair Practice Directeur-bestuurder

2. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

De Stichting Pieterskerk Leiden hanteert de volgende statements ten aanzien van het maatschappelijk verantwoord ondernemen:

- De Pieterskerk Leiden levert een actieve bijdrage aan het ontwikkelen van overdracht van kennis.
- De Pieterskerk Leiden maakt transparante afspraken met haar stakeholders.
- De Pieterskerk Leiden bewaakt de continuïteit van de onderneming en de daaraan verbonden arbeidsplaatsen.

De Pieterskerk Leiden committeert zich aan de *Governance Code Cultuur*. Daarnaast wordt de *Fair Practice Code* gehanteerd. Hierbij staat Fair Pay, Fair Share en Fair Chain centraal met als kernwaarden: solidariteit, duurzaamheid, diversiteit, vertrouwen & transparantie. Met name de kernwaarde di-

versiteit en in het verlengde daarvan inclusiviteit, krijgt de komende jaren in de Pieterskerk Leiden extra aandacht. Dit is in lijn met de speerpunten van de culturele partners georganiseerd in de Cultuurtafel Leiden. (§ 3.1).

Sinds 2011 heeft de Pieterskerk Leiden een Green Key GOUD certificering voor congreslocaties. Begin 2024 is voor het 14^e jaar op rij het GOUD keurmerk verlengd. Speerpunt t.a.v. duurzaamheid is o.a. dat onderzoek wordt gedaan naar het optimaal aansluiten bij de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van energiebesparing.

3. Samenwerking

Voor een rijksmonument als de Pieterskerk Leiden is samenwerking met lokale, nationale en internationale partners voorwaardelijk en van bijzonder groot belang. Samenwerkingen borgen de maatschappelijke functie en leggen een fundament voor de commerciële taakstelling. Ook in coronatijden is op verschillende manieren de samenwerking onderhouden en zijn nieuwe samenwerkingen gezocht.

3.1 Leidse partners

Leiden & Partners werd in 2007 als netwerkorganisatie door een twintigtal stadspartners opgericht met als doel om Leiden regionaal en (inter-)nationaal op de kaart te zetten en meer toeristische en zakelijke bezoekers naar Leiden te trekken. De organisatie geeft invulling aan het merk '*Leiden, Stad van ontdekkingen*'. De Pieterskerk Leiden is vanaf het begin een actieve partner geweest in Leiden & Partners. In 2014 heeft de Pieterskerk Leiden op initiatief van Leiden & Partners een convenant getekend voor de oprichting van het *Leiden Convention Bureau*, dat zich op de internationale congresmarkt richt. Tijdens het jaarlijkse Bachconcert van het 'Weihnachts-Oratorium' in de Pieterskerk Leiden worden de ambassadeurs van het *Leiden Convention Bureau* ontvangen. De Pieterskerk Leiden heeft op directieniveau zitting in de stuurgroep. Hoewel de congresmarkt slechts een zeer klein aandeel uitmaakt van de inkomsten van de orderportefeuille van de Pieterskerk Leiden, blijft de Pieterskerk als stadspartner actief lid van *Leiden Convention Bureau*.

Met een cultuursubsidie van de gemeente Leiden was de Pieterskerk Leiden in staat een aantal culturele activiteiten te ondersteunen. Daarbij gaat het zowel om traditionele activiteiten als de 3 October dankdienst, de kerstnachtdienst, orgelconcerten, Scratch Muziekdagen, concerten van de drie Leidse amateurkoren Ex Animo, Con Amore & Toonkunstkoor en initiatieven zoals het Leiden International Film Festival. Deze activiteiten zorgen voor een brede worteling van de Pieterskerk Leiden binnen de (Leidse) samenleving.

In september 2020 nam de Gemeente Leiden het initiatief om i.s.m. consultancybureau BMC onderzoek te doen naar een 'Deltaplan Cultuur', dat zich primair richtte op de grote Leidse culturele instellingen, de zogenaamde C6: BplusC, Leidse Schouwburg - Stadsgehoorzaal, Theater Ins Blau, Gebr. De Nobel, Museum De Lakenhal en de Pieterskerk Leiden. Op initiatief van C6 is vervolgens een intensief informeel maandelijks directieoverleg gestart onder een jaarlijks wisselend voorzitterschap. Voor de komende jaren zijn, in onderling overleg, vier aandachtsgebieden benoemd om verder met elkaar te verkennen:

- Diversiteit en Inclusie (D&I) Code
- Fair Practice Code
- Huisvesting
- Cultuurlobby

Het onderdeel *Huisvesting* is voor de Stichting Pieterskerk Leiden niet van toepassing. Alle andere partners van de C6 huren gebouwen van het gemeentelijke vastgoed, hetgeen tot problemen leidt in de kosten en de demarcatielijnen tussen huurder en verhuurder.

De Cultuurtafel Leiden bestaat naast de C6 uit vertegenwoordigers van het voormalige Cultuurfonds Leiden, kunstenaarscollectief ROEM, Muziektheatergezelschap de Veenfabriek, en het Leiden International Film Festival. De Cultuurtafel werkt met een aantal vaste leden die allen een cultuurdiscipline vertegenwoordigen en staat tegelijkertijd open voor vertegenwoordigers van andere cultuurorganisaties die thema's kunnen agenderen en kunnen aanschuiven aan tafel.

3.2 Nationale partners

Op landelijk niveau is de Pieterskerk Leiden een actieve partner van het Grote Kerken Overleg (GKO)¹. Een overleg waarbij de grote stadskerken zonder primaire religieuze functie zijn aangesloten, om kennis en ervaringen uit te wisselen. Door de coronapandemie zijn de contacten met erfgoedpartners op nationaal niveau geïntensiveerd. Er wordt nauw samengewerkt met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), het Nationaal Restauratie Fonds (NRF) en Nationale Monumenten Organisatie (NMo).

De Pieterskerk Leiden heeft zich in 2024 aangesloten bij Religiana (<https://religiana.com/nl>), een project van Future for Religious Heritage. De Europese Religieuze erfgoedorganisatie van de Europese Raad.

De Pieterskerk Leiden werkt verder samen met event-branchespecialisten *High Profile* en *Eventbranche*. In 2020 is de Pieterskerk Leiden lid geworden van de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en het Platform Cultuur Locaties, met een brede selectie aan musea en theater.

4. Cultuur

De Pieterskerk Leiden heeft een lange historie als centrale ontmoetingsplek voor bewoners en bezoekers van Leiden. De reguliere culturele evenementen verbinden en geven invulling aan het feit dat de Pieterskerk Leiden het historische hart van de stad is. Ter ondersteuning van de culturele activiteiten in het monument ontvangt de Pieterskerk Leiden van de gemeente Leiden een cultuur- en onderhoudssubsidie in de vorm van een Uitvoering Overeenkomst (UVOK) (zie ook § 5.4.3).

De onderstaande evenementen- in willekeurige volgorde - hebben plaatsgevonden:

- Orgelconcerten:
 - o Orgelconcerten door junior organist-in-residence
- Klassieke en oude muziek:
 - o Scratch concerten
 - o Matthäus Passion
 - o Weihnachts-Oratorium
 - o Wolfgang transcriptie voor Weihnachts-Oratorium
 - o Toonkunstkoor
- Leidse Stadsvieringen:
 - o 4 mei herdenking
 - o 3 October-viering
 - o Kinderkerstfeest
 - o Kerstnachtdienst
- Openstellingen
 - o Museale openstellingen
 - o Open Monumentendagen
 - o Rondleidingen

¹ Groot Kerken Overleg leden: Nieuwe kerk, Oude kerk en Westerkerk in Amsterdam, Laurenskerk Rotterdam, Grote Kerk Breda, Eusebiuskerk Arnhem, Grote kerk Naarden, Academiehuis Grote kerk Zwolle, Stevenskerk Nijmegen, Stadsherstel Amsterdam, Grote kerk Zwolle, A-Kerk Groningen en Pieterskerk Leiden.

Andere onderdelen van de UVOK zijn:

1. Het verder ontwikkelen van de Bachtraditie ('Bach & Leiden');
2. Een zeer gevarieerd publieksbereik en versterking van de aantrekkelijkheid van Leiden door de verhuur van het monument en het faciliteren van evenementen (waaronder beurzen, congressen en bedrijfsevenementen);
3. Zo veel mogelijk openstelling voor bezoekers/toeristen, wanneer het monument niet is verhuurd en openstelling veilig kan gebeuren (circa 150 dagen per jaar);
4. Rondleidingen en begeleiding door vrijwilligers met kennis van zaken tijdens openstellingen;
5. Samenwerking met betrekking tot collectieve marketing van Leiden;
6. Instandhouding van de museale waarde van de Pieterskerk Leiden.

Pre-corona ontving de Pieterskerk Leiden jaarlijks ±100.000 bezoekers. Dat aantal is vervolgens na corona sterk afgenomen en herstelt zich gestaag. We hebben in 2024 een licht stijgende lijn wat betreft bezoekers ervaren en hebben er alle vertrouwen in dat deze trend zich zal voortzetten.

4.1 Ontsluiting monument - van beleving naar betekenis

Al bijna 900 jaar is de Pieterskerk hét ijkpunt van Leiden. De twee sleutels van Petrus zijn het symbool van Leiden. De bijzondere ambiance van het monument maakt het een centrale ontmoetingsplaats in de stad, waar mensen met elkaar in verbinding komen en elkaar inspireren. De Pieterskerk is krachtig in het heden en in de verbinding tussen verleden en toekomst in de stad Leiden.

Het opnieuw laden van de betekenis van de Pieterskerk voor de stad Leiden als monument, museum, ontmoetings- en ontspanningsplaats zal een speerpunt zijn in de komende jaren. De Leidse geschiedenis is op een natuurlijke wijze verbonden met de eigen collectie van schilderijen, epitafen, rouwborden, graven, monumenten uit verschillende stijelperioden tot en met het unieke goudleerbehang.

Het formaliseren van de museumstatus bij het Museumregister Nederland is een langdurig traject, dat medio 2024 opnieuw is opgepakt. Het Museumregister Nederland beoordeelt op drie pijlers, te weten: bedrijfsvoering, de eigen collectie en publiek. Het beschrijven van de eigen collectie verdient bij de Pieterskerk Leiden in de aanloop naar de aanvraag de grootste aandacht.

Sinds 2013 is de museale collectie van de Pieterskerk Leiden digitaal gearchiveerd in *Axiell Museum*. Axiell Museum is collectie-managementsoftware, speciaal ontwikkeld voor professioneel collectiemanagement in musea, en wordt o.a. gebruikt door het British Museum en het Rijksmuseum. De collectieregistratie in de Pieterskerk Leiden is gebaseerd op de 'Inventaris van het kunst- en cultuurbezit' door de voormalige Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland uit 2006. Alle monumentale onderdelen zijn in Axiell Museum opgenomen en indien beschikbaar zijn foto's en documenten (artikelen, restauratierapporten, offertes e.d.) toegevoegd. In 2019 is Axiell Museum geactualiseerd en omgezet naar een webbased versie.

Het beeldarchief van de Pieterskerk Leiden wordt in de komende jaren digitaal gecategoriseerd en opgeslagen in het content programma Bynder. Op termijn biedt dit programma ook de mogelijkheid om het beeldmateriaal te ontsluiten.

In 2021 is er een begin gemaakt met het bouwen van een nieuwe website in Wordpress. De oude website was gebouwd met een custommade content management systeem (cms) gebouwd door en voor de webbouwers. De kwetsbaarheid van het support en de hoge kosten bij aanpassingen waren redenen om een nieuwe website te bouwen. Een juist besluit, toen in december 2021 bleek dat de huidige webbouwers zich volledig gingen concentreren op retail websites en de oude website vanaf maart 2022 niet meer zouden ondersteunden. In 2022 is de nieuwe website live gegaan, deze wordt in de komende jaren nog verder vertaald en uitgebreid.

De historie van de Pieterskerk Leiden zal, in het kader van diversiteit en inclusiviteit, nader worden onderzocht op gender, sociaaleconomische achtergronden en slavernij. Deze vaak onzichtbare historie

van de Pieterskerk Leiden zal via de aanwezige narrowcasting worden gedeeld met het publiek. Hier-voor zal in de komende jaren worden samengewerkt met diverse onderzoekers en in een later stadium mogelijk een ontwerpbureau. Voor dat laatste zal subsidie aangevraagd dienen te worden.

4.2 Educatie – kennisoverdracht

De Pieterskerk Leiden is sinds 2011 een erkend leerbedrijf met een SSB certificering (Samenwer-kingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven) en biedt in betere tijden stageplaatsen aan voor alle vormen van middelbaar onderwijs, van praktijkschool tot HBO. In de kennisoverdracht wordt actief samengewerkt met verschillende scholen in de regio. De Pieterskerk Leiden biedt ook gastcolleges aan voor zowel middelbare scholen, als hoger en wetenschappelijk onderwijs. De Pieterskerk Leiden biedt verder flexibele arbeidsplaatsen of vrijwilligerswerk aan voor een aantal mensen die zorg of on-dersteuning nodig hebben door een handicap, chronische ziekte of een andere beperking. De Pieters-kerk Leiden is weer beperkt begonnen met het faciliteren van stages.

Sinds 2018 faciliteert de Pieterskerk Leiden het promotieonderzoek van conservator Ward Hoskens, naar de moderne geschiedenis van de Pieterskerk Leiden. Dit onderzoek liep in 2024 door en wordt in 2024 afgerond. Uitgeverij WBooks heeft zich bereidwillig getoond het proefschrift als handelseditie te willen uitbrengen. Er is in 2024 intensief contact geweest en het proces is reeds in gang gezet. In sep-tember 2025 zal de promotie daadwerkelijk plaatsvinden en zal de handelseditie in de boekhandels liggen.

5. Financieel beleid

De financiële administratie is in 2013 grotendeels gedigitaliseerd. De koppeling van de systemen Twinfield, Basecone en Artifax Event verhogen de transparantie en zorgen voor een maximale effici-ency. De boekhouding kent inmiddels zeven kostenplaatsen, zijnde monument, commerciële exploita-tie, Villa Rameau, Museumcafé (klein), Museumcafé (groot), de wijnkelder en de Escaperoom. Dit geeft een helder inzicht in de kosten- en batenstructuur van alle onderdelen van de administratie. Sinds 2021 werden op advies van de accountant de betalingen niet enkel geaccordeerd maar ook uit-gevoerd door de directeur-bestuurder. Vanaf medio 2024 heeft Hoofd Erfgoed & Bedrijfsvoering de rol van procuratiehouder met de directeur-bestuurder als achtervang tijdens afwezigheid. Dit is geborgd in de Kamer van Koophandel.

De inrichting van het evenementenprogramma Artifax zorgt ervoor dat sinds 2020 realistische prognos-es gemaakt kunnen worden van de commerciële exploitatie. In 2021 is een verdere automatisering van het administratieve traject gerealiseerd door de koppeling van Artifax met Docusign. Hierdoor wor-den de overeenkomsten digitaal ondertekend, hetgeen de afhandeling bespoedigt en de contracten ook op de juiste wijze worden geaccordeerd. In de komende jaren zal aandacht dienen te zijn voor verdere automatisering m.b.t. de boekingen voor Villa Rameau en de Escaperoom, als ook koppeling met de personeelsplanning via het programma L1nda.

De automatisering van het kassaprogramma *Lightspeed*, en het daaraan gekoppelde programma *Ja-mezz* (self-order software) en het reserveringsprogramma *Resengo*, die waren ontwikkeld voor de grote opzet van het museumcafé in het monument, kunnen ook in het oorspronkelijke museumcafé worden ingezet.

5.1 Resultaat 2024

De Stichting Pieterskerk Leiden is een nagenoeg ongesubsidieerd monument in het reguliere onder-houd en is daarmee in eigen beheer verantwoordelijk voor de instandhouding van het rijksmonument. Het verdienvermogen van de Stichting Pieterskerk Leiden is sinds haar oprichting in de vorige eeuw met name gericht op de commerciële activiteiten.

De inkomsten op de kostenplaats van het monument bestaan naast de subsidies en fondsen, uit re-cettes van eigen culturele producties en de inkomsten uit de entreegelden van bezoekers tijdens de

openstellingen. De organisatie is niet alleen gericht op winst, maar ook op maatschappelijk rendement en streeft daarbij naar een zakelijke, op effectiviteit en efficiency gerichte bedrijfsvoering. Winst uit de commerciële exploitatie vloeit terug naar het beheer van het monument, dan wel naar de voorzieningen of het eigen vermogen ten behoeve van het groot onderhoud.

De commerciële exploitatie ondervindt in 2024 zoals in eerdere jaren aangekondigd nog zwaar negatieve gevolgen van een beschadigde orderportefeuille, wisseling van personeel en inflatie. Het zal nog tot 2026 a 2027 duren voordat dit is hersteld. Het totale resultaat in 2024 is negatief en komt uit op de begroting.

5.1.1 Villa Rameau

In 2013 werd de voormalige kosterswoning verbouwd en geïntroduceerd als luxe Stadsvilla Rameau, een short-stay locatie in het topsegment van de Leidse Leisure markt. De housekeeping van Villa Rameau wordt intern uitgevoerd, ondersteund m.b.v. reguliere partners van de Pieterskerk. In 2022 behaalde Villa Rameau opnieuw een waardering bij Booking.com van 9,2 dit is gebaseerd op de beoordelingen in de periode dat de Villa nog wel werd verhuur in 2022.

In maart 2022 is besloten om Villa Rameau ter beschikking te stellen aan de opvang van Oekraïense vluchtelingen, als gevolg van de invasie van Rusland in Oekraïne. De familie Stepanova woont en werkt sinds 2022 in de Pieterskerk Leiden. De gedeelde huur voor het kalenderjaar 2024 wordt – gezamenlijk met het algemene tekort van 2024 - gedekt door de donatie van de Stichting Jean Pesijn.

De Oekraïense familie woonachtig in Villa Rameau heeft in november 2024 een woning van de Gemeente Leiden geaccepteerd en heeft de woning in november dan ook verlaten. In overleg met de gemeente Leiden is besloten het Leiden American Pilgrim Museum onder brengen in het museum van vanaf 1 januari 2025. Na een renovatie van de woning en museale aanpassingen zal het museum naar verwachting in juni 2025 worden heropend op de nieuwe locatie op Kloksteeg 16a.

5.1.2 Entree inkomsten Monument

Om de bezoekers van het monument beter te faciliteren en de inkomsten rond de museale bezoeken te optimaliseren is in 2014 een museumcafé geopend onder de naam *Pieterskerkcafé*. Het museumcafé is buiten de reguliere openingstijden geschikt voor borrels en kleine (informele) diners. Met ondersteuning van de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden, de Orde van St. Pieter en Fonds 1818 werd de 'bibliotheek' aangepast en ingericht als museumcafé. De reguliere commerciële horecavergunning van de Pieterskerk Leiden is van toepassing op deze ruimte. De inkomsten van het museumcafé dragen bij aan onze financieringsmix en zijn onmisbaar.

5.1.3 Escaperoom

De Escaperoom van de Pieterskerk Leiden is vanaf begin september 2017 operationeel. De Escaperoom is geplaatst in de ruimte die bekend staat als 'de wapenkamer'. De Escaperoom van de Pieterskerk Leiden onderscheidt zich doordat de deur open blijft en het geheim binnen een uur moet worden ontdekt. Het thema voor de afgelopen periode haakt aan bij de Pilgrimgeschiedenis en de 'Mayflower400'.

Vanaf het begin was de Escaperoom in de Pieterskerk Leiden een succes. De kamer werd goed beoordeeld door de spelers en staat inmiddels bekend als een 'moeilijke' kamer, hetgeen de uitdaging om het te spelen groter maakt. De sfeer en ambiance van de kamer wordt zeer hoog gewaardeerd. De doelgroep bestaat, zoals verwacht, uit: families, vriendengroepen en teamuitjes. De resultaten van de verschillende groepen en de evaluaties per groep worden periodiek geanalyseerd, om aanpassingen door te voeren en het bereik van de advertenties te bepalen.

In 2019 werd een start gemaakt met de voorbereidingen voor een nieuwe inrichting en een nieuw thema van de kamer. Dit project werd gestaakt toen door coronamaatregelen de Escaperoom gedwongen dicht bleef tot het voorjaar van 2022. Technische mankementen maken dat het in 2024

noodzakelijk zal zijn de kamer te vernieuwen. De vernieuwde kamer is in januari 2025 in gebruik genomen. De zeer succesvolle Escaperoom De Generale Repetitie wordt internationaal opgemerkt en wordt ruimschoots geboekt door verschillende groepen.

5.1.4 Bach & Leiden

De Stichting Pieterskerk Leiden heeft in 2015 een project opgestart onder de naam *Bach & Leiden*. Dit project stelt de Stichting Pieterskerk Leiden in staat om in een dynamische samenwerking met stads- en regiopartners, de culturele positie van de Pieterskerk Leiden in de komende jaren verder te verankeren. Kwalitatief hoogwaardige producties en vernieuwing staan daarbij centraal. Dit is voor zowel de Pieterskerk Leiden, als de stad Leiden een kans.

'Bach & Leiden' is in 2015 begonnen met de uitvoering van het Weihnachts-Oratorium, i.s.m. het Nederlands Kamerkoor. Vanaf 2018 wordt de Matthäus Passion in de Pieterskerk Leiden - en daaraan gekoppeld de kaartverkoop van de eigen producties - in eigen beheer uitgevoerd. De marge die gerealiseerd wordt met de Bachconcerten draagt bij aan het behoud en onderhoud van de Pieterskerk Leiden. Daarbij dient te worden opgemerkt dat het Weihnachts-Oratorium een verlies laat zien, dat gecompenseerd wordt door het positieve resultaat van de Matthäus Passion.

5.2 Onderhoud & Restauraties

Onderhoud en restauraties garanderen dat erfgoed in Nederland ook in de toekomst van topkwaliteit blijft. Dat geldt voor onderhoud in de 'stenen', maar minstens evenzeer voor optimaliseren van het digitaal beheer van het onderhoud en daarmee het vergroten van kennis in 'eigen huis'. Door de implementatie van de digitale systemen lukt het de Pieterskerk Leiden om het onderhoud optimaal te kunnen inplannen en afstemmen. Daarnaast borgt het kennis t.a.v. onderhoud hetgeen preventief beheer mogelijk maakt. Dit leidt tot een aanzienlijke kostenbesparing en een substantiële verbetering van de (brand)veiligheid.

5.2.1 MJOP

Na een ingrijpende restauratie van 1978 tot 1982, begon in 2001 een nieuwe restauratie, wellicht de grootste en meest ingrijpende restauratie in de Pieterskerk Leiden sinds de ramp met het kruitschip. Deze restauratie duurde tot 2011. In het voorbereidings- en begeleidingstraject is veel aandacht besteed aan de kwaliteit van de restauratie; voorwaarde voor Rijkssubsidiëring was het bereiken van een zodanig niveau, dat de komende 50 jaar met groot onderhoud zou kunnen worden volstaan.

Naast het groot onderhoud is er, zoals bij ieder gebouw of monument, voortdurend sprake van regulier en incidenteel onderhoud. Het onderhoud en beheer van een bijna 900 jaar oud monument is complex en kan worden beschouwd als een vorm van permanente restauratie. Zowel het reguliere, als het groot onderhoud bestaat voor een groot deel uit specialistisch ambachtelijk vak- en maatwerk, hetgeen uiterst kostbaar is. Het niet uitvoeren van noodzakelijke werkzaamheden en het daarmee in de hand werken van verval, zorgt ervoor dat de kosten vele (tientallen) malen groter worden dan de bedragen in een meerjarenplanning en leidt onherroepelijk tot kapitaalvernietiging.

De relatief rustige onderhoudsperiode direct na een grote restauratie was al in 2011 voorbij. Om het noodzakelijke onderhoud en de kosten daarvan in kaart te brengen heeft de Pieterskerk Leiden in 2016, in overleg met het Leidse *Architektenburo Veldman-Rietbroek-Smit*, een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) over een periode van 20 jaar gemaakt. De MJOP van de Pieterskerk Leiden en Axxerion zijn opgesteld en ingericht conform de eisen van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Het gaat daarbij om zowel bouwtechnische, als installatietechnische aspecten.

De jaarlijkse kosten, bij optimaal onderhoud voor het monument, bedragen idealiter ± € 200.000,= tot € 300.000,= per jaar. Een deel van deze kosten, te weten ca. € 80.000,=, bestaat uit de jaarlijkse structurele en incidentele onderhoudskosten voor het monument. De overige kosten bestaan uit indirecte kosten en planmatig groot- en/of vervangingsonderhoud. Gedurende de lopende SIM-periode (2019-2024) kan met een adequate spreiding van de werkzaamheden worden volstaan met €

80.000,= tot € 100.000,= per jaar, aan het regulier en incidenteel onderhoudsbudget. Dit staat los van het groot onderhoud en restauraties. Ten behoeve van een stabiel weerstandsvermogen ten aanzien van het behoud en onderhoud van de Pieterskerk Leiden, is in de toekomst een onderhoudsreserve van € 1.000.000,= tot € 1.500.000,= noodzakelijk.

De vervanging van de huidige gasverwarming zal de komende jaren speciale aandacht vragen, gezien de gewenste terugdringing van de gaswinning. Eind 2024 is er contact gezocht met de Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed en heeft de Pieterskerk zich aangemeld voor een ontzorgingsprogramma verduurzaming. Onderzocht gaat worden of warmterugwinning van de hoge kappen de bron kan zijn voor gasloze verwarming in de winter. Hiervoor is onder andere een WKO en warmtepomp noodzakelijk. NIBE-ingenieurs gaat de businesscase uitwerken en zal begin 2025 een haalbaarheidsstudie opleveren.

5.2.2 Digitalisering van het onderhoud

In 2017 is gestart met het digitaliseren van het beheer van het onderhoud. Dit borgt kennis en combineert informatie uit verschillende bronnen. Het zorgt ervoor dat onderhoudsplanningen - waaronder de SIM, Monumentenwacht en regulier onderhoud - kunnen worden afgestemd en dat de energiehuishouding nauwkeurig kan worden gemonitord. In het digitale programma Axiell Museum alle monumentale onderdelen van de Pieterskerk Leiden geregistreerd.

Eind 2014 is Axxerion geïnstalleerd. Axxerion is een facility management-softwarepakket dat alle relevante processen rond gebouwbeheer, zoals planning, onderhoud en energiebeheer, ondersteunt. Daarnaast digitaliseert Axxerion informatie over leveranciers, gebouwen en huurcontracten. In 2020 is het implementatieproces afgesloten met het kunnen presenteren van adequate rapportages. Tijdens de coronacrisis zijn de banden met de overkoepelende erfgoedinstellingen en de Pieterskerk Leiden sterk geïntensiveerd. De Pieterskerk Leiden was in staat snel en adequaat kengetallen aan te dragen. De contacten die in deze periode zijn gelegd hebben langlopende positieve gevolgen. In 2024 is het Erfgoedhuis Zuid-Holland en de Provincie Zuid Holland gesprekken begonnen over het beheer van het onderhoud. In 2024 gaat dit leiden tot een pilot naar voorbeeld van het gedigitaliseerde beheer van het onderhoud van de Pieterskerk Leiden.

5.2.3 Onderhoud 2024

Naast het jaarlijkse reguliere onderhoud zijn er een aantal projecten in het incidentele onderhoud, die in 2024 plaatsvonden. Ruim 50% van de formatie van de directie, de bedrijfsleider en de conservator wordt besteed aan het voorbereiden, begeleiden en uitvoeren van het onderhoud van de Pieterskerk Leiden. Het gaat daarbij om het aanpassen van begrotingen, het aanvragen van projectsubsidies en het afstemmen van planningen. Daarnaast wordt veel tijd en aandacht besteed aan het begeleiden van de onderhouds-en/of restauratieprojecten en het digitaal archiveren van alle documentatie. Dit laatste heeft de afgelopen jaren geleid tot een substantiële vergroting van de professionele kennis van de eigen organisatie. De huismeester(s) van de Pieterskerk Leiden wordt voor meer dan 75% van zijn tijd ingezet bij onderhoudsprojecten, die onder de specifieke competentie van de huismeester vallen. De planning van de huismeester(s) wordt aangestuurd via digitale werkorders gegenereerd via Axxerion.

Elk jaar wordt in het vierde kwartaal de onderhoudsplanning van het daaropvolgende jaar geactualiseerd. Dit gebeurt na (jaarlijkse) bevindingen van zowel interne, als externe inspecties, alsmede op basis van het beschikbare budget. De controle van de Monumentenwacht is uitgevoerd op 20 & 21 november 2024.

Naast de jaarlijks terugkerende onderhoudscyclus², heeft het onderhoud in 2024 voornamelijk bestaan uit de uitvoer van keuringen en incidenteel onderhoud. Hieronder een aantal bijzonderheden:

² Uitvoer van de reguliere onderhoudsplanning, monumentale vloer in de bijenwas zetten, keuringen etc.

Orgels

Tijdens de oplevering van de laatste grote restauratie van het Van Hagerbeerorgel (VHB) in november 2017, werd geconstateerd dat er verzakingsverschijnselen te zien waren bij de grootste pijpen, ook wel *kruip in de corpora* genoemd. Bij het herstel dienen de grote pijpen uit het orgel gehaald te worden om deze te kunnen verstevigen. De kosten werden in 2020 op ± € 100.000,- geschat. In de loop van 2021 bleek bij nader onderzoek, dat de kruip veel sneller verliep dan verwacht. Verder werd geconstateerd dat naast de frontpijpen, op termijn ook onderhoud noodzakelijk zou zijn aan de conducten en de windlade in het rugwerk. Het gelijktijdig uitvoeren van deze drie projecten zorgt voor een substantiële kostenbesparing. De totale kosten van deze restauratie worden nu geraamd op € 350.000,- tot € 400.000,-. Een gedeelte van deze kosten zal worden gedekt uit reeds gedane reserveringen, een substantieel deel zal echter moeten worden gedekt vanuit incidentele projectsubsidies. De restauratie dient binnen een periode van 1-3 jaar te worden uitgevoerd om verdere schade te voorkomen.

In 2024 heeft er regulier onderhoud plaatsgevonden aan het Van Hagerbeerorgel en groot onderhoud aan het Thomas Hillorgel.

5.3 Subsidies & Fondsenwerving

De fondsen die worden verworven door de Pieterskerk Leiden bestaan uit subsidies van particuliere organisaties en overheden. In totaal is er in 2024 voor een bedrag van € 194.353,- aan subsidies en fondsen geworven.

5.3.1 Opengestelde Monumentenlening

De Pieterskerk Leiden heeft in 2020 gebruik gemaakt van de Opengestelde Monumentenlening. De Opengestelde Monumentenlening is een zakelijke lening voor eigenaren van publiekstoegankelijke rijksmonumenten, die door de coronacrisis inkomsten mislopen. De leningen worden verstrekt door het ministerie van OCW met het Nationaal Restauratiefonds als uitvoerder. De lening van € 900.000 garandeert de liquiditeit voor de komende jaren. Het Nationaal Restauratiefonds (NRF) biedt een lening aan met de volgende kenmerken: een looptijd van 15 jaar tegen 1% rente; maximaal 3 jaar aflossingsvrij en mogelijkheid tot achterstelling.

Het verzoek van de Pieterskerk Leiden om de aflossingstermijn te verlengen naar 30 jaar is in 2023 gehonoreerd en geformaliseerd. Ook in 2024 is er nog geen gebruik gemaakt van de lening. Deze staat geparkeerd in een deposito tegen 2,5 procent. De rentekosten zijn 1 procent. Sinds 2024 wordt er maandelijks afgelost.

5.3.2 Onderhoudssubsidie SIM

Na een zeer beperkte BRIM-subsidie (Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten) in de periode 2012-2018 van jaarlijks € 4548,-, werd in 2018 een aanvraag gedaan in het kader van de vernieuwde regeling Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) voor de periode 2019-2024. Hierbij kan maximaal 60% subsidie worden verkregen, van de subsidiabele kosten.

Op 29 augustus 2018 is bevestigd dat de SIM voor de periode 2019-2024 is toegekend voor een totaalbedrag van € 144.366,-. De bevoorschotting bedraagt 90% van het toegekende bedrag, hetgeen neerkomt op een jaarlijkse onderhoudsbijdrage van € 21.659,-. De resterende 10% wordt aan het einde van de periode uitgekeerd, wanneer is voldaan aan alle door het Rijk gestelde eisen. De jaarlijkse SIM bijdrage maakt onderdeel uit van het jaarlijkse onderhoudsbudget van de Pieterskerk Leiden. De uitvoering is conform de in de aanvraag gemaakte afspraken, die is gebaseerd op een periodiek instandhouding plan (PIP).

In 2024 loopt de huidige SIM aanvraag af en wordt een nieuwe aanvraag ingediend, de voorbereidingen daarvoor werden in 2024 gestart. De aanvraag wordt in 2025 ingediend voor een totaalbedrag van ± € 400.000,- aan subsidiabele kosten t.b.v. de planjaren 2026-2031.

5.3.3 Subsidie Gemeente Leiden

Met de gemeente is in 2010 intensief overleg gevoerd om een prestatiecontract (UVOK) op te stellen, dat aan de verlening van een cultuursubsidie is gekoppeld. De gemeente Leiden stelt een goedkeurende accountantsverklaring als eis voor subsidieverstreking boven de € 50.000,=. Sinds 2012 voldoet de Pieterskerk aan de gestelde eisen van de gemeente Leiden t.a.v. een goedkeurende accountantsverklaring. De financiële processen zijn hiervoor in 2012 beschreven en daarnaast wordt een strikte functiescheiding in acht genomen. Deze processen worden waar nodig aangepast.

In 2016 is in nauw overleg tussen de directie van de Pieterskerk Leiden en de leiding van het Team Economie, Cultuur, Wonen en Duurzaamheid (ECWD) van de gemeente Leiden een aanvraag gedaan tot ondersteuning van het structurele onderhoud van het monument. Hierbij is voor de komende jaren een jaarlijkse bijdrage door de gemeente Leiden gegarandeerd voor het behoud en onderhoud van de Pieterskerk Leiden, ten behoeve van de culturele activiteiten. Deze bijdrage vormt de basis voor een stabiel instandhoudingsprogramma en een breed gebruik van het monument.

Ter ondersteuning van de culturele activiteiten in het monument ontvangt de Pieterskerk Leiden van de gemeente Leiden een subsidie van ± € 54.000,=. Deze subsidie is verstrekt via de uitvoeringsovereenkomst (UVOK) 2024. In 2024 is een meerjarige UVOK opgesteld voor de periode 2024 tot en met 2025.

In de meerjarige UVOK van de Pieterskerk Leiden staan voorwaarden omschreven omtrent opvoeringen van de Matthäus Passion en het Weihnachts-Oratorium in de Stadsgehoorzaal & Leidse Schouwburg. De reden daarvoor is dat het kannibaliseren met concurrerende concerten het verdien vermogen van de Pieterskerk Leiden hard raakt. Doordat de ontvangen subsidies die de Pieterskerk Leiden ontvangt een 'gouden druppel' op de gehele exploitatie zijn, zou een agressieve programmering vanuit de Stadsgehoorzaal & Leidse Schouwburg een negatieve doorslaggevende factor kunnen zijn in het voortbestaan van het monument. Op verzoek van de Stadsgehoorzaal & Leidse Schouwburg is deze afspraak uit de UVOK gehaald³ waarvoor vanuit de Pieterskerk Leiden alle begrip is. De beperkingen worden vastgelegd daarom in een meerjarige convenant tussen de Pieterskerk Leiden en de Stadsgehoorzaal & Leidse Schouwburg. Deze convenant zal als een addendum toegevoegd worden aan de UVOK met beide organisaties.

5.3.4. Vermogensfondsen

De Pieterskerk Leiden wordt al jaren op projectbasis ruimhartig ondersteund door uiteenlopende private vermogensfondsen. In 2024 zijn er geen specifieke projecten gestart waarbij vermogensfondsen zijn verzocht om steun. In 2025 zal een nieuw groot project worden opgestart ten behoeve van de restauratie van de frontpijpen en conducten van het van Hagerbeer orgel.

5.3.5 3 October Dankdienst

Nadat de Pieterskerk Leiden in 1972 niet meer in gebruik was als kerkelijk gebouw, heeft de 3 October Vereeniging de organisatie van de 3 October Dankdienst op zich genomen. De collecte bij de 3 October dankdienst werd vervolgens afgestaan aan de Stichting Pieterskerk Leiden, ten behoeve van het behoud en onderhoud van het monument. In 2018 zijn afspraken gemaakt met het bestuur van de 3 October Vereeniging dat deze gelden geoormerkt worden voor het onderhoud van de orgels in de Pieterskerk Leiden. Op dit moment heeft de Pieterskerk Leiden in deze nog een vordering op de 3 October Vereeniging voor de jaren 2017, 2018, 2019, 2021, 2022 en 2024⁴. In 2020 werd de 3 October Dankdienst via een livestream uitgezonden vanuit de Pieterskerk Leiden, hierdoor was er geen collecte. Tot 2024 werden de afspraken gemaakt in 2018 door de 3 October Vereniging niet gehonoreerd. Met een aantal wisselingen in het bestuur is hier verandering in gekomen. In 2024 is door de 3

³ Een gemeente kan deze programmatische beperking niet opleggen in de artistieke onafhankelijkheid van een theater.

October Vereniging het gereserveerde bedrag van € 10.417,=, bestaande uit het collectegeld van bovenstaande jaren, overgemaakt naar de Stichting Pieterskerk Leiden. Dit bedrag wordt geormerkt voor het aankomende herstel van de frontpijpen van het Van Hagerbeerorgel. Vanaf 2024 zal de collecte jaarlijks door de 3 October Vereeniging worden overgemaakt naar de Stichting Pieterskerk Leiden. Voor de 3 October Dankdienst is een tienjarige overeenkomst gemaakt, die enkel de directe kosten van de Pieterskerk Leiden dekken.

5.3.6 Pieterskerk Leiden geefkringen

Bach & Leiden Mecenaat

Er zijn drie verschillende arrangementen voor het afnemen van de uitvoeringen van het Weihnachts-Oratorium en/of de Matthäus Passion. De leden van het Bach & Leiden Mecenaat doneren ten behoeve van het onderhoud en behoud van de Pieterskerk Leiden. Dit bedrag wordt opgenomen in de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden. De vijfjarige lijfrentes van de Bach & Leiden donateurs worden na afloop van een periode opnieuw aangeboden met geïndexeerde toegangsprijzen.

Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden

Vrienden doneren een minimum van € 35,= per jaar of worden Vriend voor het Leven, voor een eenmalig bedrag van minstens € 1000,=. Men ontvangt een Vriendenpas en kan daarmee de openstelling van de Pieterskerk Leiden als monument gratis bezoeken en ontvangt (vroegboek-) kortingen op eigen producties van de Pieterskerk Leiden. Daarnaast ontvangt men jaarlijks het Vriendenmagazine *De Pieter*. In 2024 waren er ± 450 actieve vrienden.

In 2020 is een nieuw steunproject gestart onder de naam *Steunpilaren*. De pilaren van de Pieterskerk dragen het eeuwenoude Leidse monument. De giften dragen bij aan de instandhouding van het unieke monumentale erfgoed. Met toestemming van de gemeentelijke monumentenzorg kunnen bij grotere bedragen de naam/namen van de donateurs op de pilaren worden geplaatst. Voor de kleinere bedragen is er een decorzuil waar de namen op geplaatst worden.

In 2019 zijn gesprekken gestart om de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden op te nemen in de mecenaatstructuur van de Stichting Pieterskerk Leiden. Begin 2021 is er een tijdelijke personele unie gevormd. In de loop van 2024-2025 zal de Vrienden van de Pieterskerk Leiden worden opgenomen in het geherstructureerde mecenaat en de daarbij behorende governance

Orde van St. Pieter

In 2009 is de Orde van St. Pieter opgericht, als de businessclub van de Pieterskerk Leiden. Van oudsher is de Pieterskerk Leiden een plaats van ontmoetingen. Voor bedrijven en instellingen, die door hun culturele en maatschappelijke betekenis verbonden willen zijn met elkaar, de stad en de Universiteit Leiden, is er de mogelijkheid lid te worden van de Orde van St. Pieter. In 2024 waren er 7 Ordeleden.

Ramen met Namen

In het project Ramen met Namen werden er in 2024 geen nieuwe ramen toegevoegd. Op een later moment kan dit project weer opgepakt worden.

5.4 Proveniershuisjes

De contante waarde van de provenierswoningen rondom de Pieterskerk Leiden is in 2011 verzilverd, door verkoop aan de Stichting Jean Pesijnhof (SJP), om daarmee de laatste fase van de restauratie 2000-2010 te kunnen bekostigen. Uitgangspunt daarbij was dat de eenheid van het monument, Pieterskerk cum-annexis, niet mag worden verbroken, en het eigendom te zijner tijd weer in één hand moet kunnen komen. Daarbij was bovendien van belang dat toekomstige bewoners zich bewust zijn van de invloed van de exploitatie op hun woonsfeer en geen afbreuk doen aan de goodwill voor de

Pieterskerk Leiden in haar directe omgeving. Daarom is besloten uitsluitend de verkoop van alle woningen gezamenlijk te realiseren, met een kettingbeding dat de nieuwe eigenaar de woningen alleen in hun gezamenlijkheid mag vervreemden, waarbij een voorkeursrecht geldt voor de Stichting Pieterskerk Leiden of haar opvolger in rechte, resp. de eigenaar van de grond, de Protestantse Gemeente in Leiden.

De SJP wil in de komende jaren de proveniershuisjes structureel verduurzamen, de investeringen hiervoor zijn zeer hoog. De mogelijkheid tot terugkoop door de SPL maakte dat investeringen voor SJP niet rendabel zijn. Anderzijds zijn de kosten voor het onderhoud en beheer van de proveniershuisjes dusdanig zwaar, dat dit negatieve gevolgen gaat hebben voor de bedrijfsvoering van de SPL. Om verduurzamen van de proveniershuisjes mogelijk te maken ten behoeve van de huurders, heeft de SPL in 2023 het terugkoopbeding losgelaten.

5.5 Begroting 2025

In bijlage 1 is de begroting 2025 toegevoegd. Deze is vastgesteld in de Raad van Toezicht vergadering van Q3 in december 2024. Deze begroting is opgesteld op basis van beperkte inkomsten uitgaande van de (voorlopige) prognoses uit het planningssysteem Artifax Event. Daarnaast zijn de kosten geïndexeerd.

6. Risicoparagraaf

De Pieterskerk Leiden verdient haar geld voor het overgrote gedeelte door het organiseren en faciliteren van activiteiten. Neveninkomsten worden gegeneerd door de eigen producties, van de Escape-room en de entreegelden in haar museale functie.

Naast het eigen verdienvermogen ontvangt de Pieterskerk Leiden een structurele subsidie (UVOK) van de gemeente Leiden ten behoeve van de uitvoer van culturele activiteiten van de stad en als ondersteuning daarvoor een subsidie voor het onderhoud van het monument. Verder worden ten behoeve van grotere restauratiewerkzaamheden subsidies en donaties geworven.

Daarbij dient de Pieterskerk Leiden in het vizier te houden dat er in 2026 zowel gemeenteraadsverkiezingen zijn als dat er sprake is van een zogenaamd ravijnjaar⁵ voor alle gemeenten. De bijdrage van de gemeente Leiden aan Pieterskerk Leiden is op het gemeentelijke budget relatief laag, maar heeft een enorme impact op het voortbestaan van de Pieterskerk Leiden.

Direct na de Covid-19-uitbraak in 2020 werd de Pieterskerk Leiden hard geraakt. De commerciële orderportefeuille van de Pieterskerk Leiden is door de coronaperiode beschadigd. Een aantal vaste huurders kwamen niet meer terug met bepaalde activiteiten en in sommige gevallen kwam men terug met een kleinere versie van hun activiteiten. Het opbouwen van een hernieuwde orderportefeuille duurt vele jaren. In de komende jaren zullen hierdoor onvermijdelijke (grote) tekorten ontstaan.

De coronacrisis werd bijna naadloos opgevolgd door de oorlog in de Oekraïne en de daaraan gekoppelde energiecrisis. Daarbovenop kwam de extreme inflatie van gemiddeld 10% over 2022 en nog eens bijna 4% in 2023, dit alles raakt de bedrijfsvoering zeer hard. Het negatieve begroting en resultaat voor 2024 is een voorteken van de zware tijden en het langzaam herstel.

De inkomsten van toeristische bezoeken zijn in 2024 hersteld tot 90% van het niveau van 2019 (pré-corona). De verwachting is dat dit in 2025 verder zal stijgen. Een significante stijging kan waarschijnlijk worden gerealiseerd als de Pieterskerk Leiden de museumstatus krijgt en gelijktijdig de toeristische informatie inhoudelijk en aantrekkelijk vernieuwd. In 2025 wordt dit proces opgepakt na de officiële opening van het Pilgrim Museum Leiden in de voormalige kosterwoning 'Villa Rameau'.

⁵ In 2026 belanden gemeenten tussen wal en schip. Het oude financiële systeem loopt in 2025 af en het nieuwe systeem gaat pas per 2027 van kracht. Gemeenten lopen hierdoor gezamenlijk ruim 3 miljard euro door mis, waardoor de begrotingen onder grote druk komen te staan.

In 2024 is door het GKO (§ 3.2) in samenwerking met Bureau Berenschot een rapport opgesteld over de maatschappelijke betekenis van grote stadskerken in de samenleving. Dit rapport is in ontvangst genomen door de RCE en overhandigd aan de minister van OCW dhr. Bruins.

Het kostenefficiënt en zonder kapitaalverlies onderhouden van een monument als de Pieterskerk Leiden kan niet enkel worden opgebracht met het eigen verdienvermogen, ondersteund door een bijdrage van de gemeente Leiden. Het dient structureel en substantieel te worden ondersteund door een rijksbijdrage.

6.1 Continuïteit

Het herstel naar een kostenneutrale exploitatie zal naar verwachting nog enkele jaren in beslag nemen. Hoewel het bestuur voorziet dat nog enig tijd zal duren voordat de behaalde successen van 2018 & 2019 kunnen worden geëvenaard, heeft het bestuur vertrouwen in het kunnen garanderen van het noodzakelijke toekomstige onderhoud en het kunnen ontsluiten van het monument voor brede groepen van de samenleving. De tekorten tot het herstel van de bedrijfsvoering, kunnen worden gedekt uit het opgebouwde eigen vermogen, de reserves bij de Vrienden van de Pieterskerk Leiden en de Open Monumentenlening die is verstrekt door het Ministerie van OCW en uitgevoerd wordt door het NRF.

De afgelopen jaren is het duidelijker dan ooit geworden, dat het voor monumenten met de omvang en importantie als de Pieterskerk Leiden, het van essentieel belang is om over een gedegen weerstandsvermogen te bezitten. Dit is echter alleen te realiseren door de continuering van de structurele culturele- en onderhoudssubsidie van de gemeente Leiden, de rijksbijdrage van de SIM en incidentele projectsubsidies, aangevuld met donaties. Structurele ondersteuning is blijvend noodzakelijk om de Pieterskerk, de ruim 900 jaar oude Leidse stadskerk, conform de meerjarenonderhoudsplanning in stand te houden ten behoeve van toekomstige generaties.

Het is een eer geweest om de afgelopen veertien jaar de Stichting Pieterskerk Leiden te mogen transformeren van een semi-vrijwilligers organisatie naar een hoogwaardige professionele organisatie. Deze transformatie heeft het brede spectrum van vrijwilligers volledig geïntegreerd binnen de professionele organisatie. Hierdoor is er gelijkwaardigheid en wederzijds respect voor elkaar ontstaan, hetgeen binnen non-profit organisaties als bijzonder mag worden benoemd. De organisatie van het beheer van het onderhoud van het monument in de Pieterskerk Leiden is zowel landelijk als internationaal uniek te noemen. Voor de provincie Zuid-Holland reden om een pilot te starten naar voorbeeld van de Leidse Pieterskerk. Een mooie waardering voor alle inspanningen die gedaan zijn.

In eerdere bedrijfsplannen is meermalen *creative destruction* aangehaald, in de betekenis van een proces van voortdurende innovatie waarbij succesvolle nieuwe ideeën bestaande concepten vervangen. Het is de hoop van het bestuur dat dit ook in toekomstige jaren gaat gebeuren. Niets is heilig in de Pieterskerk Leiden, behalve het voortbestaan ten behoeve van toekomstige generaties en het ontsluiten van de historie in hedendaagse context. Ik gun mijn opvolger hetzelfde plezier dat ik heb gehad om een periode mee te mogen lopen in de lange historie van ons wonderschone monument.

Leiden, 18 juni 2025

Frieke Hurkmans MSc
directeur-bestuurder Pieterskerk Leiden

Leiden, 18 juni 2025

Sebastiaan Lagendaal
directeur-bestuurder Pieterskerk Leiden

Verslag Raad van Toezicht 2024

De Stichting Pieterskerk Leiden kent sinds 2012 een Raad van Toezicht-model, waarbij conform de statuten een directiereglement is opgesteld. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en het gevoerde beleid, waarbij het de directie met advies terzijde staat. De zittingsduur in de Raad van Toezicht is drie jaar. De leden zijn tweemaal herbenoembaar en treden af volgens een rooster van aftreden.

Samenstelling Raad van Toezicht

Eén lid van de Raad van Toezicht is statutair voorzitter van de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden en een lid van de Raad van Toezicht is bestuurslid van de Vereniging Orde van St. Pieter. Daarnaast zijn de Universiteit Leiden en de gemeente Leiden statutair vertegenwoordigd met een kwaliteitszetel. De Stichting Pieterskerk Leiden hanteert een reglement voor de Raad van Toezicht, dat in 2019 is vastgesteld. Op 31 december 2024 bestond de Raad van Toezicht uit zes personen:

mevrouw mr. H.P. van Baalen

voorzitter Raad van Toezicht

Benoeming in 2024, herbenoeming per december 2026, aftreden uiterlijk in 2029

Hoofdfunctie: Partner, Advocaat & Mediator bij De Clercq Advocaten en Notariaat Leiden & Den Haag

Nevenfuncties:

* Bestuurslid juridische zaken van Stichting Eredivisie Basketball Leiden

* Voorzitter van de Raad van Commissarissen van Inzowijs

Benoeming per 3-10-2023

mevrouw Prof. dr. J.P. van der Leun

Hoofdfunctie: Hoogleraar Criminologie @ Universiteit Leiden

Nevenfuncties:

* Lid raad van toezicht Landelijk Register Gerechtelijk Deskundigen

* Lid bestuur Moddermanstichting

Benoeming per 1-03-2023

mevrouw M. de Vet

Hoofdfunctie: Manager Audience Engagement @ Frans Hals Museum

Nevenfuncties: Supervisory Board @ Jeugdfonds Sport en Cultuur

Benoeming per 1-10-2024

de heer D. Freriks

Hoofdfunctie: Eigenaar @ CutConsultant

Benoeming per 1-10-2024

mevrouw S. Naldini

Hoofdfunctie: Senior Researcher @ Delft University of Technology

Benoeming per 1-10-2024

de heer M. Verburg

Hoofdfunctie: DGA @ topsportnu

Nevenfuncties: president, Zorg en Zekerheid Leiden Basketball

Benoeming per 1-9-2024

Beloning

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen beloning. Eventuele gemaakte onkosten kunnen worden gedeclareerd; in 2024 zijn er geen onkosten gedeclareerd.

Werkzaamheden van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de directie en op de algemene gang van zaken binnen de organisatie. De Raad ziet toe op het door haar goedgekeurde beleid van de Stichting Pieterskerk Leiden en ziet toe op de uitvoering ervan, fungeert als klankbord en geeft advies. De taken en bevoegdheden van de Raad, zoals vastgelegd in de statuten, stemmen overeen met de bepalingen van de Governance Code Cultuur. De Raad van Toezicht vergadert vanaf 2017 minimaal vier maal per jaar. In 2024 vergaderde de Raad vier keer in aanwezigheid van de directie. Door de Raad zijn in 2024 besproken en formeel goedgekeurd:

- het jaarverslag en de jaarrekening 2023;
- de aanpassingen aan de lening bij het Nationaal Restauratie Fonds;
- de begroting voor 2025.

Daarnaast kwamen aan de orde:

- de algemene gang van zaken;
- werving van de nieuwe directeur-bestuurder;
- de tussentijdse financiële resultaten, de kwartaalcijfers en de prognose 2024;
- de managementletter van de externe accountant;
- de governance van de Raad van Toezicht.

Organen van de Raad van Toezicht

Auditcommissie

Op 31 december 2024 waren twee toezichthouders lid van de Auditcommissie: De heren M. Verburg en D. Freriks

De Auditcommissie houdt in opdracht van de Raad toezicht op:

- de werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
- de financiële informatievervalsing;
- de relatie met de externe accountant.

In 2024 vergaderde de commissie twee keer met de directie. Op de agenda stonden: de tussentijdse financiële resultaten; de jaarrekening 2024 en de begroting voor 2025.

Remuneratiecommissie

Op 31 december 2024 bestaat de Remuneratiecommissie uit twee leden van de Raad van Toezicht: mevrouw H.P. van Baalen en mevrouw J.P. van der Leun.

De commissie heeft de afspraken met de directeur-bestuurder mevrouw F. Hurkmans voorbereid en gemaakt omtrent haar vertrek op 1 oktober 2024. Tevens heeft de commissie het externe wervingsbureau begeleid t.b.v. de werving van de nieuwe directeur-bestuurder. Na het mislukken van de externe

werving heeft de commissie de sollicitatiegesprekken gevoerd met de nieuwe directeur-bestuurder geworven uit het GKO-netwerk.

Statuten

De statuten van de Stichting Pieterskerk Leiden zijn door KAeP Notarissen in 2020 aangepast aan de actuele governance en ANBI normen.

Evaluatie

In 2024 is er geen zelfevaluatie uitgevoerd, gezien de wisselingen binnen de Raad van Toezicht staat deze gepland voor eind 2025.

Leiden, 18 juni 2025

H.P. van Baalen
voorzitter Raad van Toezicht Stichting Pieterskerk Leiden

3. JAARREKENING

3.1 Balans per 31 december 2024

(Voor resultaatbestemming)

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>				
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	2.683		5.151	
Machines en installaties	54		123	
Inventaris	116.483		135.348	
		119.220		140.622
Vlottende activa				
<i>Voorraden</i>				
Gereed product en handelsgoederen	14.183		15.166	
		14.183		15.166
<i>Vorderingen</i>				
Handelsdebiteuren	205.227		455.797	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	9.210		4.465	
Overige vorderingen	804.456		30.990	
Overlopende activa	135.059		79.352	
		1.153.952		570.604
<i>Liquide middelen</i>		1.081.728		1.183.016
Totaal activazijde		<u>2.369.083</u>		<u>1.909.408</u>

LEIDEN, 18 juni 2025
Stichting Pieterskerk Leiden

S. Lagendaal

Mr. H.P. van Baalen

Prof. Dr. J.P. van der Leun

M. de Vet

D. Freriks

S. Naldini

M. Verburg

3.1 Balans per 31 december 2024

(Voor resultaatbestemming)

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
PASSIVA				
<i>Vrij besteedbaar vermogen</i>				
Overige reserves	-143.189	143.189-	-46.630	46.630-
Voorzieningen				
Overige voorzieningen	1.201.943	1.201.943	536.500	536.500
Langlopende schulden				
Leningen	838.620	838.620	868.564	868.564
Kortlopende schulden				
Aflossingsverplichtingen	29.944		29.646	
Handelscrediteuren	142.302		197.394	
Vooruitontvangen bedragen	155.513		189.993	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	22.986		28.542	
Overige schulden	1.998		2.374	
Overlopende passiva	118.966	471.709	103.025	550.974
Totaal passivazijde		<u>2.369.083</u>		<u>1.909.408</u>

LEIDEN, 18 juni 2025
Stichting Pieterskerk Leiden

S. Lagendaal

Mr. H.P. van Baalen

Prof. Dr. J.P. van der Leun

M. de Vet

D. Freriks

S. Naldini

M. Verburg

3.2 Staat van baten en lasten over 2024

	2024	Begroting 2024	2023
	€	€	€
Baten als tegenprestatie voor leveringen	2.002.664	2.098.600	1.924.798
Subsidiebaten	58.251	59.000	56.045
Giften en baten uit fondsenwerving	714.671	3.820	53.365
Baten	2.775.586	2.161.420	2.034.208
Inkoopwaarde geleverde producten	1.279.852	1.356.420	1.229.545
Activiteitenlasten	1.279.852	1.356.420	1.229.545
Bruto exploitatieresultaat	1.495.734	805.000	804.663
Lonen en salarissen	661.282	645.385	571.665
Sociale lasten	78.657	78.840	69.443
Pensioenlasten	44.973	59.792	42.361
Afschrijvingen materiële vaste activa	21.402	30.000	12.442
Overige personeelskosten	20.245	20.483	27.737
Huisvestingskosten	844.344	140.000	123.794
Exploitatie- en machinekosten	3.526	3.000	3.587
Verkoopkosten	38.727	42.022	54.862
Kantoorkosten	79.707	73.677	93.546
Algemene kosten	45.316	59.192	37.762
Beheerslasten	1.838.179	1.152.391	1.037.199
Exploitatieresultaat	-342.445	-347.391	-232.536
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.328	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-14.882	-4.400	-7.904
Som der financiële baten en lasten	5.446	-4.400	-7.904
Resultaat	-336.999	-351.791	-240.440
Resultaat	-336.999	-351.791	-240.440
Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	-	-
	240.441	-	-
Resultaat	-96.558	-351.791	-240.440
Bestemming resultaat:			
Overige reserve	-96.558	-	-240.440
	-96.558	-	-240.440

LEIDEN, 18 juni 2025
Stichting Pieterskerk Leiden

S. Lagendaal

Mr. H.P. van Baalen

Prof. Dr. J.P. van der Leun

M. de Vet

D. Freriks

S. Naldini

M. Verburg

3.3 Kasstroomoverzicht over 2024

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2024	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Ontvangsten van afnemers	2.192.238	
Betalingen aan leveranciers en werknemers	-2.509.468	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-317.230
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	20.328	
Rentelasten en soortgelijke kosten	-14.882	
Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	
		245.887
Kasstroom uit operationele activiteiten		-71.343
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie langlopende schulden	-29.944	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-29.944
Mutatie geldmiddelen		-101.287
Toelichting op de geldmiddelen		
Stand per 1 januari		1.183.015
Mutatie geldmiddelen		-101.287
Stand per 31 december		1.081.728

3.4 Toelichting op de jaarrekening

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

De activiteiten van Stichting Pieterskerk Leiden, statutair gevestigd te Leiden, bestaan voornamelijk uit:
- door middel van het hosten van commerciële evenementen in stand houden van het monument
De feitelijke activiteiten worden uitgevoerd aan de Kloksteeg 16 te LEIDEN.

Continuïteit

Voor 2024 was een negatief resultaat van € 351.791 begroot. Dit had te maken met de gewijzigde inkomsten en uitgaven als gevolg van de coronacrisis. Het werkelijke resultaat 2024 bedraagt € -113.483 na een bijdrage van het verlies 2023 van de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden.

Voor 2025 is een negatief exploitatieresultaat van € 226.447 begroot. De negatieve begroting voor 2025 is een voorteken van het gestage herstel. Hoewel het bestuur voorziet dat het nog enkele jaren zal duren voordat de behaalde successen van 2018 & 2019 kunnen worden geëvenaard, heeft het bestuur vertrouwen in het kunnen garanderen van het noodzakelijke toekomstige onderhoud en het kunnen ontsluiten van het monument voor brede groepen van de samenleving.

De tekorten kunnen worden gedekt uit het opgebouwde eigen vermogen, de reserves bij de Stichting Vrienden van de Pieterskerk Leiden en de Open Monumentenlening die is verstrekt door het Ministerie van OCW en uitgevoerd wordt door het Nationaal Restauratie Fonds (NRF). De afgelopen jaren is het duidelijker dan ooit geworden dat, het voor monumenten met de omvang en importantie als de Pieterskerk Leiden, het van essentieel belang is om over een gedegen weerstandsvermogen te beschikken. Dit is echter alleen te realiseren door de continuïteit van de structurele onderhoudssubsidie van de gemeente Leiden, de rijksbijdrage van de SIM en incidentele projectsubsidies t.b.v. culturele programmering en restauratieopgaven, aangevuld met donaties en legaten.

Structurele ondersteuning is blijvend noodzakelijk om de Pieterskerk, de ruim 900 jaar oude Leidse stadskerk, conform de meerjarenonderhoudsplanning in stand te houden ten behoeve van toekomstige generaties. Dit zijn de redenen dat de toegepaste grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gebaseerd zijn op de veronderstelling van continuïteit van de organisatie.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfsnummer handelsregister

Stichting Pieterskerk Leiden, statutair gevestigd te Leiden is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 41165061.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Pieterskerk Leiden zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving, mede op basis van de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving Kleine Organisaties- zonder winststreven' (RJK C1).

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

3.4 Toelichting op de jaarrekening

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de desbetreffende toelichting.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Vrij besteedbaar vermogen

Het vrij besteedbaar vermogen is dat gedeelte van het eigen vermogen waarover de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de stichting is opgericht.

3.4 Toelichting op de jaarrekening

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld. Wanneer het de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de langlopende schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Langlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de langlopende schulden in de winst- en verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de bedragen waartegen de schuld moet worden afgelost.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Het resultaat wordt tevens bepaald met inachtneming van de verwerking van ongerealiseerde waardeveranderingen van op reële waarde gewaardeerde vastgoedbeleggingen, de onder de vlottende activa opgenomen effecten en afgeleide financiële instrumenten die niet zijn aangemerkt als afdekkingsinstrument.

Baten

Onder baten wordt verstaan de bedragen voor de in het verslagjaar geleverde goederen of diensten na aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, alsmede de baten uit hoofde van giften, subsidies, sponsorbijdragen en overige ontvangsten.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Kosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

3.4 Toelichting op de jaarrekening

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Pensioenen

De onderneming heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en betaalt de onderneming verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatie-tekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen. Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

3.5 Toelichting op de balans

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:

	Gebouwen (incl.verbou- wingen)	Restauraties	Exploitaties
	€	€	€
Aanschafwaarde	398.454	92.495	309.250
Cumulatieve afschrijvingen	-393.303	-92.372	-173.902
Boekwaarde per 1 januari	<u>5.151</u>	<u>123</u>	<u>135.348</u>
Afschrijvingen	-2.468	-69	-18.865
Mutaties 2024	<u>-2.468</u>	<u>-69</u>	<u>-18.865</u>
Aanschafwaarde	398.454	92.495	309.250
Cumulatieve afschrijvingen	-395.771	-92.441	-192.767
Boekwaarde per 31 december	<u>2.683</u>	<u>54</u>	<u>116.483</u>

Afschrijvingspercentages:

Gebouwen (incl. verbouwingen)

10 %

Restauraties

10 %

Exploitaties

10-20 %

Gebouwen en opstalrecht

Aan de Stichting Pieterskerk Leiden is door het College van kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente te Leiden (voorheen: Kerkvoogdij der Hervormde Gemeente Leiden) eeuwigdurend het recht van opstal verleend tot het in eigendom hebben van:

- De Pieterskerk;
- Het gebouw, oorspronkelijk het kerkelijk bureau;
- Kerkhuisje gelegen aan de Kloksteeg 16a;
- Opslag kelders/werken in en/of onder de grond van "de Pieterskerk", inclusief het gebruiksrecht.

Op het recht van opstal is het recht van hypotheek verleend.

Zie hiervoor de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Gereed product en handelsgoederen

Voorraad Museum café	<u>14.183</u>	<u>15.166</u>
----------------------	---------------	---------------

Vorderingen

Handelsdebiteuren

Debiteuren	<u>205.227</u>	<u>455.797</u>
------------	----------------	----------------

Een voorziening voor oninbare debiteuren wordt niet noodzakelijk geacht.

3.5 Toelichting op de balans

	2024 €	2023 €
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelasting	9.210	4.465
<i>Omzetbelasting</i>		
Omzetbelasting	-	-120
Omzetbelasting laatste periode	6.598	-
Omzetbelasting suppletie	2.612	-
Omzetbelasting suppletie voorgaande jaren	-	4.585
	9.210	4.465
Overige vorderingen		
Rek/Crt Stichting Vrienden van de Pieterskerk	790.706	13.640
Rek/Crt Orde van Sint Pieter	13.750	17.350
	804.456	30.990
Overlopende activa		
Overlopende activa	28.935	30.444
Vooruitbetaalde kosten	35.009	43.345
Bankrente	19.692	-
Debiteuren nog te factureren	28.314	-
Te ontvangen teruggaaf energiebelasting	22.621	-
Kruisposten	488	5.563
	135.059	79.352
Onder de opgenomen vorderingen bevindingen zich geen posten met een looptijd van meer dan één jaar.		
Liquide middelen		
NL45 RABO 0349 5614 43	89.272	20.161
NL59 RABO 0350 5172 23	72.418	143
NL91 RABO 3635 4307 65 Rabo Doelreserveren	900.000	904.700
NL16 RABO 3635 4337 64 (16013) Rabo Doelreserveren	-	697
NL09 ABNA 0884 7427 33	8.112	8.139
NL30 ABNA 0817 3938 97 (sparen)	10.687	15.986
NL64 ABNA 0566 6344 14 (KV)	836	232.537
Kas	403	653
	1.081.728	1.183.016

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

3.5 Toelichting op de balans

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Vrij besteedbaar vermogen

Overige reserves

Stand per 1 januari	-46.630	193.810
Bestemming resultaat boekjaar	-96.558	-240.440
Afrondingen	-1	-
Stand per 31 december	<u>-143.189</u>	<u>-46.630</u>

VOORZIENINGEN

Overige voorzieningen

Voorziening groot onderhoud gebouwen	366.500	336.500
Voorziening toekomstig orgel onderhoud	225.417	200.000
Voorziening lopend onderhoud	610.026	-
	<u>1.201.943</u>	<u>536.500</u>

Onderhoudsactiviteiten worden zo veel als mogelijk pas gedaan wanneer deze gedekt kunnen worden uit verkregen subsidies in het betreffende jaar. Op termijn wordt echter voorzien dat er meer onderhoudswerk is dan wat in het betreffende jaar als subsidie verkregen kan worden. Om deze reden is besloten hiervoor een voorziening te vormen.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Stand per 1 januari	336.500	306.500
Dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	30.000	30.000
Gift Orde van Sint Pieter	43.750	-
Onttrekking voorziening groot onderhoud gebouwen	-43.750	-
Stand per 31 december	<u>366.500</u>	<u>336.500</u>

Voorziening toekomstig orgel onderhoud

Stand per 1 januari	200.000	200.000
Dotatie voorziening toekomstig orgel onderhoud	25.417	-
Stand per 31 december	<u>225.417</u>	<u>200.000</u>

Voorziening lopend onderhoud

Stand per 1 januari	-	-
Dotatie voorziening lopend onderhoud	610.026	-
Stand per 31 december	<u>610.026</u>	<u>-</u>

LANGLOPENDE SCHULDEN

Leningen

Nationaal Restauratie Fonds corona lening	<u>838.620</u>	<u>868.564</u>
---	----------------	----------------

Het deel van de leningen met een looptijd van langer dan 5 jaar bedraagt € 718.416,35

3.5 Toelichting op de balans

	2024	2023
	€	€
<i>Nationaal Restauratie Fonds corona lening</i>		
NRF Corona lening	910.475	910.475
Cum. aflossingen andere obligatie- / onderhandse lening	-12.265	-12.265
Stand per 1 januari	898.210	898.210
Aflossingen in het boekjaar	-29.646	-
Stand per 31 december	868.564	898.210
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-29.944	-29.646
Langlopend deel per 31 december	838.620	868.564

In juli 2020 is een leningovereenkomst gesloten met de Stichting Nationaal Restauratiefonds, groot € 910.475 met een looptijd van 360 maanden (annuïteit). Het rentepercentage bedraagt 1,00% per jaar. Voor de eerste 36 maanden wordt de aflossing van deze lening opgeschort. Voor deze periode zal alleen maandelijks de rente geïncasseerd worden. Dit is het bedrag van € 759 per maand. Na de looptijd van 36 maanden wordt de lening in de resterende 324 maanden volledig afgelost. Het maandbedrag, bestaande uit rente en aflossing, wordt vanaf dat moment € 3.208.

De Opengestelde Monumenten-Lening is een achtergestelde lening en is achtergesteld ten opzichte van alle huidige lopende leningen elders die niet zijn achtergesteld.

KORTLOPENDE SCHULDEN

Aflossingverplichtingen komend boekjaar

Aflossing NRF voor het komend boekjaar (2025)	29.944	29.646
---	--------	--------

Handelscrediteuren

Crediteuren	142.302	197.394
-------------	---------	---------

Vooruitontvangen bedragen

Ticketverkoop	155.513	180.019
TR - onderhoud PK	-	9.974
	155.513	189.993

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing	11.101	13.162
Premies pensioen	11.885	15.380
	22.986	28.542

Loonheffing

Loonheffing	-	13.162
Loonheffing laatste periode	11.101	-
	11.101	13.162

Premies pensioen

Pensioenen	11.885	15.380
------------	--------	--------

3.5 Toelichting op de balans

	31-12-2024	31-12-2023
	€	€
Overige schulden		
Nettolonen	250	626
Waardebon PK	1.748	1.748
	<u>1.998</u>	<u>2.374</u>
 Overlopende passiva		
Reserve vakantiegeld	14.821	18.561
Reservering vakantiedagen	10.425	9.957
Reservering accountantskosten	59.800	74.507
Vooruitontvangen debiteuren	7.979	-
Overlopende passiva	25.941	-
	<u>118.966</u>	<u>103.025</u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Grond onder de Pieterskerk

Het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse gemeente Leiden (voorheen Het College van Kerkvoogden van de Hervormde gemeente Leiden) heeft in de brief van 5 februari 2004 aan het College van Burgemeesters en Wethouders de bereidheid uitgesproken om ingeval van een eventueel faillissement van Stichting Pieterskerk Leiden de Pieterskerk wederom ter beschikking te stellen aan een nieuwe stichting die met dezelfde doelstelling als de huidige, de exploitatie kan voortzetten.

Voor toezegging van de gemeentegarantie ten behoeve van fasen I tot en met V-hoog is aan de gemeente Leiden het recht van tweede hypotheek verleend tot en ten belope ener hoofdsom van maximaal € 10.000.000, te vermeerderen met rente en kosten, die tezamen worden begroot op een bedrag van € 4.000.000, mitsdien tot een totaal bedrag van € 14.000.000.

Het recht van hypotheek is verleend op:

1. Het recht van opstal tot het in eigendom hebben van het kerkgebouw genaamd "De Pieterskerk" aan het Pieterskerkhof 1a te Leiden (bij het kadaster geregistreerd op het adres Pieterskerkstraat 1a te Leiden), met daarbij behorende kerkvoogdijkamer, predikantenkamer, consistoriekamer en archiefgedeelte met bijruimten, gedeeltelijk aan de Pieterskerkstraat 1a *, aan de Pieterskerkhof en aan de Kloksteeg 16 te Leiden, op de percelen kadastraal bekend gemeente Leiden, sectie G nummers 2100, 2101 (beide afkomstig uit nummer 985 in gemelde gemeente en sectie), 1370, 1354, 1375, 980 en 978.
* Onjuiste aanduiding bij het kadaster heeft geleid tot onjuiste aanduiding in de hypotheekakte. De Pieterskerk is gelegen aan de Pieterskerkhof 1a in plaats van de Pieterskerkstraat 1a. De kadastrale nummers zijn wel correct.
2. Het recht van opstal tot het in eigendom hebben van verbouwingen en werken in casu quo onder de grond van de voormelde percelen kadastraal bekend gemeente Leiden, sectie G nummers 2101, 1354, 1370 en 1375 en meer speciaal het hebben van een opslagkelder in een gedeelte van gemelde kadastrale percelen nummers 1375 en 2101 met bovengrondse toegang middels een aanbouw aan en doorgang vanuit de Pieterskerk in de middelste travee, recht tegenover de Muskadelsteeg.

3.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten als tegenprestatie voor leveringen

Huur ruimte	315.055	400.050	304.543
Techniek	260.043	283.080	259.720
Faciliteiten	304.069	450.170	295.942
Personeel	353.424	331.990	266.679
Catering	493.929	525.220	519.840
Opbrengsten eigen producties	392.263	200.000	357.505
Opbrengst advertenties	13.500	-	12.050
Verkoop kleine artikelen	22.831	2.610	19.387
Entree openstelling	74.501	67.380	53.743
Verleende commerciële korting	-226.951	-161.900	-164.611
	<u>2.002.664</u>	<u>2.098.600</u>	<u>1.924.798</u>

Subsidiebaten

Subsidiebaten	<u>58.251</u>	<u>59.000</u>	<u>56.045</u>
---------------	---------------	---------------	---------------

Giften en baten uit fondsenwerving

Donaties	10.020	3.820	36.265
Nalatenschappen	689.193	-	-
Opbrengsten Bach & Leiden (Mecenaat)	15.458	-	17.100
	<u>714.671</u>	<u>3.820</u>	<u>53.365</u>

Inkoopwaarde geleverde producten

Techniek	180.532	236.830	167.618
Faciliteiten	180.170	369.220	228.160
Personeel	247.327	227.915	216.535
Catering	398.581	421.145	359.331
Kosten eigen producties	262.164	100.000	249.667
Inkoopkosten kleine artikelen	11.078	1.310	8.234
	<u>1.279.852</u>	<u>1.356.420</u>	<u>1.229.545</u>

Lonen en salarissen

Brutolonen en salarissen	442.101	443.137	410.817
Vakantietoeslag	34.334	37.538	31.850
Ontslagvergoeding/Frictiekosten	45.036	76.760	-
NOW	-	-	40.952
Mutaties reservering vakantiegeld/dagen	-	-	3.017
Ingehuurd personeel Administratie	44.314	52.550	24.364
Ingehuurd personeel sales	56.254	-	20.606
Personeel PKcafe	38.682	30.000	39.416
Ingehuurd personeel monument	561	5.400	643
	<u>661.282</u>	<u>645.385</u>	<u>571.665</u>

Sociale lasten

Sociale lasten	70.567	72.228	64.159
Ziekteverzuimverzekering	8.090	6.612	5.284
	<u>78.657</u>	<u>78.840</u>	<u>69.443</u>

Pensioenlasten

Pensioenpremie personeel	<u>44.973</u>	<u>59.792</u>	<u>42.361</u>
--------------------------	---------------	---------------	---------------

3.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Afschrijvingen materiële vaste activa

Inventaris	21.402	30.000	12.442
------------	--------	--------	--------

Overige personeelskosten

Reiskostenvergoeding	6.602	6.828	10.890
WKR vergoedingen	2.315	-	4.000
Overige personeelskosten	2.965	3.600	3.033
Scholings- en opleidingskosten	2.268	5.496	6.721
Werkkleding	555	-	-
Arboned en kosten BHV materialen	3.120	1.599	853
Diverse kosten vrijwilligers	2.420	2.960	2.240
	<u>20.245</u>	<u>20.483</u>	<u>27.737</u>

Huisvestingskosten

Onderhoud monument	91.137	55.434	85.326
Dotatie onderhoudsvoorziening	709.193	30.000	30.000
Gas, water en electra	62.028	86.690	60.130
Verzekering onroerend goed	48.737	40.650	22.574
Vaste lasten onroerend goed	5.098	2.100	602
Schoonmaakkosten	40.560	34.080	34.131
Aankoop afvalbakken	8.693	-	-
	<u>965.446</u>	<u>248.954</u>	<u>232.763</u>
Gemeente Leiden onderhoudssubsidie's	-90.755	-87.300	-87.315
Giftten ten behoeve van onderhoud	-8.693	-	-
SIM 2020	-21.654	-21.654	-21.654
	<u>844.344</u>	<u>140.000</u>	<u>123.794</u>

Exploitatie- en machinekosten

Van Hagerbeerorgel en Thomas Hill-orgel	3.526	3.000	3.587
---	-------	-------	-------

Verkoopkosten

Reclame- en advertentiekosten	25.325	14.488	32.038
Representatiekosten	6.084	4.218	5.422
Website hosting & onderhoud	3.564	4.800	5.762
Social media	4.272	1.675	4.247
Beurs- en congreskosten	89	-	-
Promotie materiaal	-607	16.841	7.393
	<u>38.727</u>	<u>42.022</u>	<u>54.862</u>

Kantoorkosten

Beheerkosten / kantoomaterialen etc.	7.635	9.388	8.230
Telecommunicatie	9.095	8.701	10.649
Kosten automatisering	50.411	43.392	65.054
Contributies en abonnementen	12.566	12.196	9.613
	<u>79.707</u>	<u>73.677</u>	<u>93.546</u>

Algemene kosten

Accountantskosten	20.361	19.800	24.112
Advieskosten	21.314	36.690	659
Bestuurskosten SPL	3.641	2.702	2.497
Diverse baten en lasten voorgaande jaren	-	-	10.494
	<u>45.316</u>	<u>59.192</u>	<u>37.762</u>

3.6 Toelichting op de staat van baten en lasten

Financiële baten en lasten

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

Rentebate deposito	20.328	-	-
--------------------	--------	---	---

Rentelasten en soortgelijke kosten

Rentelast leningen	8.846	-	-
Bankkosten en provisie	6.036	4.400	7.904
	14.882	4.400	7.904

Bijdrage resultaat 2023 SVPL	240.441	-	-
------------------------------	---------	---	---

Personeelsleden

Gedurende het jaar 2024 waren gemiddeld 7,5 werknemers in dienst op basis van een fulltime dienstverband. In het jaar 2023 waren dit 8 werknemers.

LEIDEN, 18 juni 2025
Stichting Pieterskerk Leiden

S. Lagendaal

Mr. H.P. van Baale

Prof. Dr. J.P. van der Leun

M. de Vet

D. Freriks

S. Naldini

M. Verburg

4. OVERIGE GEGEVENS

4.1 Controleverklaring

5. BIJLAGEN

5.1 Jaaropstelling omzetbelasting

		2024	
		€	€
Boekjaar: 2024			
BTW nummer: 0004169049.B.01			
<i>Omzet</i>			
Omzet hoog	1a	1.198.085	251.597
Omzet laag	1b	1.006.066	90.545
<i>Inkoop vanuit het buitenland</i>			
Inkoop van binnen de EU	4b	6.295	1.321
Verschuldigde omzetbelasting			343.463
<i>Voorbelasting</i>			
Voorbelasting	5b	354.550	
Inkoop van binnen de EU	5b	1.321	
			355.871
Te ontvangen omzetbelasting	5g		-12.408
<i>Afdrachten omzetbelasting</i>			
1e kwartaal		26.234	
2e kwartaal		-18.498	
3e kwartaal		-10.934	
4e kwartaal		-6.598	
			-9.796
Suppletie omzetbelasting 2024			-2.612
			31-12-2024
			€
Balanspost omzetbelasting			
Omzetbelasting laatste periode			-6.598
Omzetbelasting suppletie			-2.612
			-9.210

5.2 Bijlage 1 - Begroting 2025

Bruto marge

Huur ruimte	185.650	
Techniek	46.250	
Faciliteiten	80.950	
Personeel	104.075	
Catering	104.075	
Cultuur	184.000	
Bruto winst		705.000

Indirecte kosten

Personeelkosten	644.093	
Huisvestingskosten	211.374	
Kosten beheer en management	76.550	
Afschrijvingen	21.390	
Ovrige bedrijfskosten	30.400	
Marketingkosten	45.060	
Exploitatieresultaat		1.028.867
		-323.867

Overige inkomsten / Financiële baten en lasten

Overige inkomsten	92.780	
Financiële baten en lasten	4.640	
		97.420
Netto bedrijfsresultaat		-226.447

5.3 Bijlage 2 - Wet Normering Topinkomens

Bedragen x € 1,- Functie(s)	G.A.C.M. Hurkmans Directeur / bestuurder	S. Lagendaal Directeur / bestuurder
Duur dienstverband in 2024	1/1-30/09	1-10/31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking	echt	echt
Individueel WNT-maximum	€ 233.000	€ 233.000
Bezoldiging 2024		
Beloning	€ 135.059	€ 25.572
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenbijdrage)	€ 9.641	€ 2.863
Subtotaal	€ 144.700	€ 28.435
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging 2024	€ 144.700	€ 28.435
Gegevens 2023		
Duur dienstverband in 2023	1/1-31/12	/ - /
Omvang dienstverband 2023 (in fte)	1,0	-
Individueel WNT-maximum 2023	€ 223.000	€ -
Bezoldiging 2023		
Beloning	€ 108.553	€ -
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn (pensioenbijdrage)	€ 12.314	€ -
Subtotaal	€ 120.867	€ -
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging 2023	€ 120.867	€ -

5.3 Bijlage 2 - Wet Normering Topinkomens

Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1,-	Mr. H.P. van Baalen	Prof. dr. J.P. van der Leun
Functie(s)	Voorzitter RvT	Lid RvT
Duur dienstverband in 2024	1/1-31/12	1/1-31/12
Individueel WNT-maximum	€ 34.950	€ 23.300

Bezoldiging 2024

Beloning	€ -	€ -
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -	€ -
Subtotaal	€ -	€ -
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging 2024	€ -	€ -

Gegevens 2023

Duur dienstverband in 2023	3/10-31/12	1/3-31/12
Individueel WNT-maximum 2023	€ 33.450	€ 22.300

Bezoldiging 2023

Beloning	€ -	€ -
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -	€ -
Subtotaal	€ -	€ -
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging 2024	€ -	€ -

Bedragen x € 1,-	M. de Vet	D. Freriks
Functie(s)	Lid RvT	Lid RvT
Duur dienstverband in 2024	1/10-31/12	1/10-31/12
Individueel WNT-maximum	€ 23.300	€ 23.300

Bezoldiging 2024

Beloning	€ -	€ -
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -	€ -
Subtotaal	€ -	€ -
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging 2024	€ -	€ -

Bedragen x € 1,-	S. Naldini	M. Verburg
Functie(s)	Lid RvT	Lid RvT
Duur dienstverband in 2024	1/10-31/12	1/9-31/12
Individueel WNT-maximum	€ 23.300	€ 23.300

Bezoldiging 2024

Beloning	€ -	€ -
Belastbare onkostenvergoedingen	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -	€ -
Subtotaal	€ -	€ -
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging 2024	€ -	€ -